Прачытай сам і перадай другому.

На прастор, на шырокі разлог
Выходзі, мой народ, грамадою.
Якуб КОЛАС

Народная Воля

№ 74 (4532)

18 верасня 2020 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец:УП «Народная Воля».
Кошт – свабодны.

Да ўвагі!

Хто хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі— чакаем!

САЛІДАРНАСЦЬ

Разам і надалей будзем выдаваць «Народную Волю»!

Дзякуючы Вам, шаноўныя чытачы, аддрукаваны пад Масквой і сённяшні нумар "Народнай Волі". Менавіта вашы фінансавыя пералічэнні на банкаўскі рахунак рэдакцыі ідуць на аплату паліграфічных і транспартных паслуг, даюць магчымасць, нягледзячы на амаль ужо месячную блакаду з боку беларускіх улад, без спынення выдаваць "Народную Волю". Шчыра ўдзячны Вам, шаноўныя сябры!

Сёння мы не можам сказаць, калі газета зможа па-ранейшаму тыражавацца ў Мінску, распаўсюджвацца праз шапікі і паштовыя аддзяленні. З-за таго, што спынены розлічны гандаль, рэдакцыя кожны дзень губляе значныя грашовыя паступленні, і гэта ставіць пад пагрозу рэгулярнае выданне "Народнай Волі". Толькі агульнымі намаганнямі, паважаныя чытачы, зможам уратаваць "Народную Волю". А таму ў чарговы раз звяртаемся з просьбай: калі можаце, дапамажыце сваімі ўнёскамі аплачваць выдаткі, звязаныя з друкаваннем газеты за межамі краіны і дастаўкай тыражоў у Мінск.

Нагадваем нашы банкаўскія рэквізіты для пералічэння грошай на падтрымку газеты:

УНП 100961759
р/с BY08 PJCB 3012 0065 3510 0000 0933 в «Приорбанке» ОАО, ЦБУ 113
BIC: PJCBBY2X
Адрас банка: 220030 г.Мінск, вул. Камсамольская, 13.

Таксама можна грошы пералічыць праз АРІП. Для гэтага трэба зайсці ў сістэму, выбраць «**СМІ**», потым літару «**Н**» – «**Народная Воля**» – «**Добровольные взносы**» і зрабіць плацеж.

Сёння, як ніколі, у Беларусі павінна гучаць **СЛОВА ПРАЎДЫ**, слова ў абарону правоў людзей, якія хочуць жыць у вольнай краіне, калі ўлады не будуць фальсіфікаваць вынікі галасавання падчас прэзідэнцкіх выбараў, калі вярхэнства закона стане нормай для ўсіх.

«Народная Воля» – разам з народам!

Рэдакцыя.

ПАД ПРЭСАМ

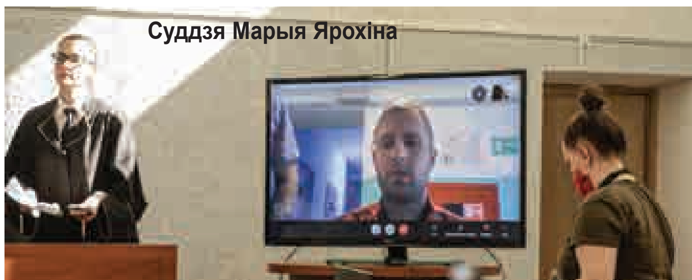
Тут мог быць здымак фотакарэспандэнтаў Аляксандра Васюковіча (газета "Новы час") і Уладзіміра Грыдзіна (сайт TUT.BY), якіх суддзі Яўген Пісарэвіч і Марыя Ярохіна абвінавацілі ў парушэнні парадку арганізацыі і правядзення масавых мерапрыемстваў і адправілі на 11 сутак пад арышт.

Замах на свабоду слова

Уладзіміра Грыдзіна перавялі за краты ў Жодзіна, Аляксандр Васюковіч застанецца ў няволі на Акрэсціна.

Гэта не першы раз, калі журналісты ў Беларусі атрымліваюць "суткі" за тое, што прафесійна робяць сваю працу. З пачатку выбарчай кампаніі, паводле дадзеных Беларускай асацыяцыі журналістаў, прадстаўнікі СМІ ў Беларусі затрымліваліся больш за 200 разоў. Гэта не што іншае, як замах на свабоду слова, на права грамадзян атрымліваць незаангажаваную інфармацыю.

Суддзя Яўген Пісарэвіч

Суддзя Марыя Ярохіна

РЭЗАЛЮЦЫЯ

Еўрапарламент не будзе лічыць Лукашэнку прэзідэнтам Беларусі і прапанаваў адпаведныя санкцыі

17 верасня на пасяджэнні сесіі Еўрапарламента дэпутаты прынялі рэзалюцыю аб Беларусі, у якой пацвердзілі, што не прызнаюць вынікаў прэзідэнцкіх выбараў і што пасля заканчэння тэрміну паўнамоцтваў Аляксандра Лукашэнкі Еўрапарламент не будзе лічыць яго прэзідэнтам.

Еўрапарламент прызнаў Каардынацыйную раду «**часовым прадстаўніком народа, які патрабуе дэмакратычных перамен у Беларусі**».

Еўрапарламент рэкамендаваў Еўракамісіі:
- замарозіць трансферы сродкаў Еўрасаюза дзяржаўным і падкантрольным ураду структурам;
- спыніць пазыкі ўраду ад Еўрапейскага інвестыцыйнага банка і ЕББР;
- арганізаваць канферэнцыю донараў для дэмакратычнай Беларусі, на якой будзе разглядацца «шматмільярдны фінансавы пакет» для падтрымкі будучых рэформаў;
- прыпыніць з Беларуссю перамовы аб прыярытэтах еўрапейскага партнёрства;
- павялічыць фінансаванне грамадзянскай супольнасці Беларусі;
- стварыць гуманітарны калідор і спрасціць выдачу віз палітычным уцекачам і тым, хто мае патрэбу ў медыцынскай дапамозе пасля гвалту;
- распрацаваць у Еўропе адмысловую стыпендыяльную праграму для студэнтаў, выключаных з беларускіх ВНУ па палітычных матывах;
- заклікаць не праводзіць у Беларусі частку чэмпіянату свету па хакеі ў 2021 годзе.

Еўрапарламент заклікаў таксама інстытуты Еўрасаюза і ўрады краін ЕС «*вывучыць магчымасць пашырэння санкцыйнага спісу на прадмет уключэння расійскіх грамадзян, якія непасрэдна ўдзельнічаюць у падтрымцы рэжыму Лукашэнкі ў Беларусі*».

За рэзалюцыю прагаласавалі **574** дэпутаты, супраць – **37**, устрымаліся – **82**.

ЧУЛІ?

Марыі Калеснікавай прад'явілі абвінавачванне

16 верасня следчыя прад'явілі Марыі Калеснікавай абвінавачванне па ч. 3 арт. 361 КК (заклікі да дзеянняў, накіраваных на прычыненне шкоды нацыянальнай бяспецы Рэспублікі Беларусь, учыненыя з выкарыстаннем СМІ і сеткі Інтэрнэт).

Марыя Калеснікава ўтрымліваецца пад вартай у СІЗА ў Жодзіна. Грамадства верыць, што Марыя з гонарам вытрымае ўсе выпрабаванні лёсу.

БЛИЦ-КОММЕНТАРИЙ

…А значит, режим не собирается меняться

Александр КЛАСКОВСКИЙ

Похоже на то, что никакого диалога со сторонниками перемен Александр Лукашенко вести не собирается. В его картине мира это кучка деструктивных элементов, которых дергают за ниточки иностранные кукловоды во главе с дядей Сэмом. Лукашенко намерен обсуждать контуры новой Конституции с отфильтрованной публикой на Всебелорусском собрании. «*Это будет общенациональный диалог*», – известил он позавчера на встрече с политическим активом страны.

Показательно, кого собрали под видом политического актива: депутатов парламента, в который не пускают оппозицию, чиновников, руководителей государственных СМИ.

Понятно, что ни Светлану Тихановскую из вынужденной эмиграции, ни Марию Колесникову, Павла Северинца, Николая Статкевича из-за решетки, ни даже находящихся на свободе лидеров оппозиционных политических партий на мероприятие не пригласили. Они – вне игры.

В политику вождь готов пускать только тех, кто ему подыгрывает, кто его обслуживает. В принципе, это всё, что нужно знать о специфике белорусского режима.

Зацементировать систему, подморозить страну

К слову, о партиях. «*Ранее мы не занимались серьезно партийным строительством. Не было запроса на партии*», – отметил Лукашенко. Но если вы думаете, что далее он пообещал либерализацию в этой сфере, то – ага, держите карман шире!

Напомню, что ныне зарегистрировано 15 партий, он сказал: «*Но мы же понимаем, что это не партии. Когда десять из них отклонились от своих уставов, задач и требуют новых выборов. Министру юстиции поручаю тщательно посмотреть на все партии – соответствуют ли они требованиям по численности, структуре, работают ли по своему уставу. Надо провести их перерегистрацию*».

Между тем партии у нас и так не регистрировались с 2000 года. Сейчас же их могут еще и проредить под маркой того, что отклонились от уставов. Понятно, что жертвами в таком случае станут оппозиционные структуры. А уж потом на зачищенной площадке власти могут и поиграть с карманными организациями в некое партийное представительство в парламенте.

Еще Лукашенко отметил, что необходимо совершенствовать избирательное законодательство. Но если вы думаете, что решено внедрить наконец рекомендации БДИПЧ ОБСЕ, то снова жестоко ошибаетесь.

«*На президентских выборах, на прошедших в прошлом году парламентских выборах выявлен целый ряд нестыковок, различных лазеек, которыми пользуются недобросовестные кандидаты и их доверенные лица*», – сказал далее оратор.

Это означает, что избирательное законодательство сделают еще более драконовским. Вероятно, наложат дополнительные ограничения на порядок сбора подписей (во время минувшей кампании этот этап креативно использовал, в частности, харизматичный блогер Сергей Тихановский), предвыборную агитацию (поездки по стране женского трио во главе с Тихановской мощно политизировали белорусов).

Также Лукашенко заявил, что средства массовой информации должны быть проводниками государственной идеологии. При том что идеология как таковой нет – все сводится к апологетике вождя.

Еще он велел подумать «*о повышении статуса членов избирательных комиссий всех уровней*». А именно: «*государство должно надежно защитить их от провокаторов и других агрессивно настроенных людей*».

Ну, вообще-то, все можно решить иначе: пускать в избиркомы оппозицию и прозрачно считать голоса. Тогда у членов комиссий не будет причин улепетывать через черный ход после подведения итогов на участке.

Однако прозрачного подсчета нынешняя власть боится, как черт ладана. Это к вопросу о реальной популярности вождя, которому манифестанты кричат «Уходи!».

Плюс немножко имитации

Как видим, Лукашенко думает вовсе не о демократизации, а о том, как лучше зацементировать систему, подморозить страну. Хотя приходится делать и некие реверансы.

Он заявил, что есть смысл отработать с обществом давно назревшие вопросы реформирования местного самоуправления. Но программа туманна: «*Как минимум эти органы должны активнее участвовать в решении возникающих вопросов и проблем на местах и проявлять инициативу*».

Однако начнем с того, что самоуправления как такового у нас нет вообще. Местные Советы бесправны, подмяты вертикалью. Реальные же формы самоорганизации граждан, дискомфортные для властей инициативы и вовсе подавляются.

«*Если необходимо, продумайте вопросы вузовского самоуправления, но в пределах разумного*», – сказал Лукашенко. Здесь смысловой акцент – «*в пределах разумного*». То есть дать поиграться в песочнице под суровым надзором администрации.

Или вот еще: мол, на базе конструктивных организаций следует создать местные диалоговые площадки. Опять же, ключевое слово – «*конструктивных*». То есть речь о гонго, карманных структурах.

Конституция: торопись медленно

И наконец о главном – о новой Конституции. Лукашенко обмолвился, что в ней следует прописать сдержки и противовесы, баланс власти. При этом намерен обсудить новации на Всебелорусском народном собрании.

Однако реальной дискуссии там не может быть по определению. На это имитационное мероприятие в духе съездов КПСС публика отбирается тщательнейшим образом по признаку лояльности. Через это собрание Лукашенко легко проведет ту концепцию Основного закона, которая удобна ему самому. И потом станет козырять, что заручился поддержкой народа.

А вообще, с разработкой новой Конституции он явно не собирается гнать лошадей: «*Когда мы изучим предложения от общественности, разберемся с партийным законодательством, всей партийной системой, доработаем избирательное законодательство, тогда мы все эти моменты будем «сшивать» с конституционной реформой. Но не наоборот*». Короче, когда рак на горе свистнет.

И еще показательная ремарка: «*Наверное, хватит будоражить общество. Следующие президентские выборы – по Конституции. Как определимся, так и будет*».

Если вождь персоналистского режима вздумал употребить эвфемизм «*как определимся*», это означает «*как я определюсь*».

Итак, года два уйдет на разработку и принятие Конституции. После чего, возможно, будет объявлено обнуление президентской каденции и ее начнут отсчитывать заново. Это еще пять лет правления. А может, в Основной закон впишут и семилетний срок. Тогда новые выборы – лет через девять.

Окончание на 2-й стр.

ПРИНЦИПИАЛЬНО!

Олег ГАЙДУКЕВИЧ, председатель Либерально-демократической партии: «Народная Воля» должна печататься и распространяться без всяких запретов»

Депутат Палаты представителей, руководитель известной партии не поддерживает репрессии в отношении независимой прессы.

– Олег Сергеевич, как вы относитесь к тому, что независимые газеты выкинули из Дома печати и из системы распространения, мы вернулись в какое-то пещерное далекое прошлое…

– Скажу больше: например, я считаю, что в парламенте должна быть аккредитована вся пресса – и государственная, и негосударственная. Это выгодно мне как депутату. Если мы не работаем с прессой, журналисты все равно напишут, но только не так, как мы сказали, а по-своему.

Что касается запрета, то я категорически против! Считаю, что это ни к чему не приведет. Чем больше запрещаешь, тем больше популярности приобретает запрещенный продукт, его все хотят увидеть, купить. Запрещаешь художника или писателя – значит, завтра его прочтут миллионы!

Если тебе что-то не нравится в газете – ответь на публикацию своей конкретной информацией.

А действовать одними запретами – это путь в никуда.

Но другой вопрос, что мы не должны допускать вмешательства извне…

– Да какое к черту вмешательство извне! Речь сейчас конкретно о «Народной Воле». Где заявление вашей партии о том, что вы требуете вернуть газету в Дом печати и киоски «Белсоюзпечати»?

– Вот вам мое заявление прямо сейчас, по телефону: все газеты, которые зарегистрированы в нашей стране, в том числе и «Народная Воля», должны свободно выходить и распространяться!

Люди сами должны выбирать, что им читать, а что нет.

В данном случае я выступаю исключительно за свободу слова. И любой журналист на меня в этом вопросе всегда может рассчитывать.

Марина КОКТЫШ.

СМОТРИТЕ, КТО УШЕЛ…

Геннадий Коршунов ищет работу

Директор Института социологии Национальной академии наук написал заявление об уходе. В директорской должности он продержался чуть больше двух лет. По его словам, это были «два года драйва, энергии и энтузиазма».

Коршунов был среди тех ученых, которые осудили не только насилие, но и масштабные фальсификации во время президентских выборов. Именно Геннадий Коршунов в интервью «Народной Воле» незадолго до президентских выборов подтвердил, что, по данным апрельских опросов, уровень доверия Александру Лукашенко в столице был всего 24 процента, а Центризбиркому во главе с Лидией Ермошиной доверяли лишь 11,1 процента опрошенных жителей столицы.

Как Геннадий Коршунов комментирует свой уход с должности директора Института социологии?

– *Есть такая сакраментальная фраза «прошу уволить по соглашению сторон»*, – говорит он. – *Первый раз я ее писал, когда на должность директора Института социологии пришел Игорь Котляров. В этом году обстоятельства сложились таким образом, что на этой неделе я опять написал такую фразу…*

18 сентября 2020 года будет последний для меня день работы в статусе директора Института социологии НАН Беларуси.

Очень хочется верить, что мой уход никак не скажется на работе моих любимых академических социологов. И что все идеи, планы, задумки, которые мы создавали вместе, реализуются. Коллеги, друзья, спасибо всем, с кем мы работали вместе!

В общем, когда закрываются двери административной работы, открывается простор для научно-исследовательской деятельности.

Может, оно и неплохо.

Что еще хотел сказать: *уже относительно, но пока еще молодой социолог (кандидат наук, доцент) рассмотрит предложения об исследовательской работе в Беларуси.*

Кстати, Геннадий Коршунов – отец четверых детей.

Обязанности директора Института социологии пока временно будет исполнять доктор социологических наук, профессор **Дмитрий Константинович Безнюк**. До недавнего времени он был замом Коршунова.

Марина КОКТЫШ.

ОСТРЫЙ УГОЛ

Давление на стачком ОАО «Беларуськалий»:

еще двух его представителей 16 сентября отправили под арест, новое задержание 17 сентября

Суд Солигорского района 16 сентября присудил по 10 суток ареста членам стачкома **Александру Новику** и **Павлу Пучене**. Обоим вменили ст.23.34 КоАП – нарушение порядка организации или проведения массовых мероприятий.

Александр Новик и Павел Пученя были задержаны 14 сентября, когда пришли в РОВД поддержать ранее задержанных сотрудников по стачечному комитету **Романа Леончика** и вице-председателя БНП **Сергея Черкасова**, которых судили именно в стенах отделения милиции. Сергею Черкасову и Роману Леончику присудили тогда по 15 суток ареста по ст.23.34 КоАП. Столько же получил в тот день бывший член стачкома Четвертого рудоуправления **Павел Разумовский**. По информации стачкома, еще одного его представителя **Сергея Козелько** судили в это же время в Воложине по той же статье КоАП. Наказание – штраф в 5 базовых величин.

Александра Новика и Павла Пученю вскоре отпустили до суда, который 16 сентября и отмерил им упомянутые сроки.

По информации стачкома ОАО «Беларуськалий», утром 17 сентября был задержан член стачкома **Роман Бондаровец**.

Несмотря на репрессии, стачком продолжает действовать. 13 сентября стачечный комитет предприятия заявил, что начинает бессрочную стачку по политическим мотивам.

Лариса НАСАНОВИЧ.

НЕЛЬГА МАЎЧАЦЬ!

Мундзір можна павесіць у шафе. А сумленне дзе павесіш?

Другі месяц Беларусь жыве па-за прававым полем, у краіне перасталі дзейнічаць законы. Такое адчуванне, што ўсіх нас захапіла ў палон злачынная ваенная хунта, мэта якой – прыніжаць, калечыць і запалохваць людзей. Раніцай стала боязна адкрываць інфармацыйныя сайты – кагосьці выкралі невядомыя ў масках і звезлі невядома куды, кагосьці вывалаклі з кватэры, узламаўшы жалезныя дзверы, камусьці паламалі рэбры ў міліцэйскім аўтазаку… У Брэсце супраць мірных пратэстоўцаў задзейнічалі вадамёты, у Мінску сілавікі цягалі за валасы студэнтак, што спявалі “Марсельезу”, у сталічных мікрараёнах сістэматычна наладжваюцца аблавы на звычайных прахожых…

Прычым усё гэта не ўдаецца рабіць патаемна – знятае сведкамі відэа імгненна трапляе ў інтэрнэт. І вось такою – са зграямі гарылападобных істот у чорных масках з дубінкамі на вуліцах – увесь свет бачыць сёння Беларусь. Тых гарыл вывезці куды-небудзь у пампасы, хай бы какосы з пальмаў збівалі, а яны збіваюць мірных людзей. Мірных! Бо ніхто яшчэ і камення не падняў, каб адказаць на гвалт, каб проста самаабараніцца. Людзі выходзяць на мірныя пратэсты таму, што іх галасы на выбарах укралі бессаромныя чыноўнікі разам з халуйскімі членамі выбарчых камісій.

Закон у Беларусі ўжо не як дышаль, які можна павярнуць, куды трэба. Ён стаў гумовай дубінкай, якой дазволена ўсё. “*Часам не да законаў*”, – пачулі служывыя людзі ад свайго галоўнакамандуючага на тэрмінова скліканай нарадзе. Прызнацца, я адразу падумаў, што ў мяне галюцынацыі ад інфармацыйнага перадозу. Ну як такое магчыма? Сядзіць у зале мноства міліцыянераў, пракурораў, суддзяў – нібыта праваахоўнікаў, – а ім кажуць: правы – на паперы, а ў жыцці дзейнічайце, як уздумаецца. Такім чынам галоўны камандзір апраўдаў усе ўжо здейсненыя сілавікамі злачынствы і, так бы мовіць, благаславіў на будучыя.

Пасля благаславення, як і трэба было чакаць, рэпрэсіўная машына запрацавала з новай сілай. О, адчуванне беспакаранасці дае магчымасць і самаму нікчэмнаму носьбіту дубінкі адчуць сябе звышчалавекам – Übermensch’ам: каго хачу, таго малачу, не блытайцеся, маўляў, пад нагамі.

Адзін такі з дубінкай бегаў за людзьмі па сталічным праспекце Пераможцаў. Не дагнаў і са злосці высадзіў шкляныя дзверы ў кавярні, якая стала сховішчам для некалькіх удзельнікаў пратэстных акцый. Тут бы яго і павязаць за разбой і пагром. Ды не атрымалася – самым сапраўдным пагромшчыкам аказаўся… міліцыянер. І не проста міліцыянер, а палкоўнік **Мікалай Карпянкоў** – начальнік Галоўнага ўпраўлення па барацьбе з арганізаванай злачыннасцю і карупцыяй. Як на цвярозы розум, палкоўнік мусіў арыштаваць сам сябе, як герой Юрыя Нікуліна ў фільме “Старыя-разбойнікі”. Цяпер зладзеі ў законе і карупцыянеры могуць спаць спакойна – Карпянкову яны не ў галаве, ён кавярні граміць. Не да законаў…

У Жодзіне чалавек у масцы стаяў на аўтамабільнай паркоўцы. Яму было відавочна сумна – ці то з левай нагі раніцай ўстаў, ці то з жонкай пасварыўся. І ён адрэпеціраваным на баксёрскай грушы ўдарам паклаў на зямлю жанчыну, якая хацела зрабіць некалькі фотакадраў і апынулася ў зоне дасягальнасці яго пудовага кулака. Моўчкі, без тлумачэнняў ці папярэджанняў, прафесійным хукам злева. Абураны натоўп сарваў з “баксёра” маску. Ім аказаўся … старшы ўчастковы маёр **Дзмітрый Мялешка**. Не да законаў…

І гопніцкая выхадка палкоўніка Карпянкова, і хуліганскі накаўт маёра Мялешкі зазнятыя з усіх магчымых ракурсаў. Ёсць пацярпелыя, ёсць сведкі, ёсць відэа. То ці пакараў міністр унутраных спраў **Караеў** сваіх падначаленых? Не, яны працягваюць выконваць свае службовыя абавязкі.

Генерал Караеў распаражываўся з другой прычыны – з яго супрацоўнікаў зрываюць маскі, іх прозвішчы агалошваюцца ў СМІ, парушаецца службовая таямніца ў судах. І ён выступіў з ініцыятывай распрацаваць закон, які гарантаваў бы поўную ананімнасць яго ведамству. А то, ці бачыце, суседзі сталі скоса пазіраць, служыць у міліцыі зрабілася непрэстыжна.

З прэстыжам сапраўды праблема. У сацыяльных сетках сілавікоў (тых, што працуюць на вуліцах) называюць лупавокімі панчохамі. Успомніў наш народ дасціпны ліхія 1990-я, калі бандыты, ідучы на разбой, нацягвалі на твары жаночыя панчохі. Што ж, прагрэс навідавоку – у сучасных балаклавах з’явіліся прорэзі для вачэй.

За месяц пасля прэзідэнцкіх выбараў беларускія праваабаронцы зафіксавалі больш за 600 фактаў непрыхаванага гвалту з боку сілавікоў. На сямі валовых скурах не апісаць, што яны вытваралі ў аўтазаках, у ІЧУ на Акрэсціна, проста на вуліцах. Дзеянні сілавікоў-гвалтаўнікоў задакументаваны, пацярпелыя прадставілі медыцынскія даведкі. Больш за 600 фактаў – імі ўжо ААН зацікавілася. У адказ ад беларускай праваахоўнай сістэмы – ні адной распачатай справы, ні аднаго службовага разбіральніцтва. Не да законаў…

Бо пачні разбірацца і паказальна пакарай тых жа палкоўніка Карпянкова і маёра Мялешку – і заўтра ахвотнікаў махаць дубінкамі днём з агнём давядзецца шукаць. Бо падпертая тымі самымі дубінкамі сістэма пачне завальвацца на бок, як даміно. І тады давядзецца адказваць усім – ад генерала да сяржанта.

А адказваць сілавікам вышэйшага ўзроўню вельмі не хочацца – нават на ветлівыя просьбы грамадзян. “Прадстаўцеся, калі ласка, і прад’явіце службовыя пасведчанні,” – з жалезнай вытрымкай паўтараў мінчанін **Сцяпан Латыпаў** невядомым у масках, засланяючы сабою знакаміты ўжо мурал “Перамен!” на Сморгаўскім тракце. Не прадставіліся, не прад’явілі. Схапілі таго Латыпава і завялі на яго крымінальную (!) справу. А ўвогуле спраў крымінальных (“за непадпарадкаванне, супраціўленне, замахі на жыццё і г.д.”) МУС ініцыявала ажно 43! Нуль і 43. Адчуваеце розніцу? Вось як дбае пра гонар мундзіра генерал Караеў. Што ж, чужыя грахі перад вачыма, а свае – за плячыма. Што да заплямленых генеральскіх, палкоўніцкіх і маёрскіх мундзіраў, то іх ужо і ў хімчыстцы не адмыць.

Паэт і пчаляр, заснавальнік Мядовай прэміі для пісьменнікаў Брэстчыны Мікола Папека на міліцэйскія бясчынствы адгукнуўся жартоўным вершам: *“Міліцыя і я / ў полі біліся – / мыліцы і я / палюбіліся”*. Зняважыць і скалечыць (духоўна і фізічна) і падапхнуць нам пад пахі хісткія мыліцы страху – вось пра што сёння найперш дбае ведамства генерала Караева, які на 600 з гакам заяў ад пацярпелых працадзіў скрозь зубы нешта накшталт прабачэння. Сёння прабачыўся, а ўжо заўтра яго падначаленыя зноў узяліся за сваю жудасную барацьбу-малацьбу. У гонар распачатай імі вайны з уласным народам хоць вазьмі і падсучасні тысячагадовае “Слова пра паход Ігаравы”: *“На Нямізе галовы сцелюць снапамі, гумавымі малоцяць дручкамі…”*

“Мы ўзброены перш за ўсё гуманізмам”, – заявіў палкоўнік Карпянкоў у адным з інтэрв’ю (так, ён стаў медыйнай персонай; гадамі бясслаўна змагаўся з карупцыяй і арганізаванай злачыннасцю, а тут дзверы выбіў і – праславіўся). Гумовы гуманізм? Не ўтрымаецца на ім улада, якой “не да законаў”, чакае яе хуткі канец.

Мундзір пасля працы можна павесіць у шафе. А сумленне дзе павесіш? А калі сынок ці ўнучак сядзе на калені і раскажа сучасны дзіцячы вершык, пачуты ў двары? *“А на нас пускалі газ! / А на вас? – / А ўсіх нас схапіў спецназ! / Ну а вас? – / А для нас быў карагод / ды прыехаў вадамёт. / От!..”* І далей – і пра калючы дрот, і пра аўтазакі. Дзеці ўсё бачаць і ўсё запамінаюць. І мундзір заплямлены рана ці позна пабачаць.

І што тады? Ці не лепш, махнуўшы ў апошні раз дубінкай, праявіўшы, так бы мовіць, гумовы гуманізм, спыніцца і паспрабаваць падумаць пра будучыню – сваю і блізкіх? І ўспомніць, што закон – не дышаль і не дубінка. І згадаць як падказку продкаў народную мудрасць: ад астрогу нікому няма засцярогу...

Ці не лепш было б сілавікам узяць у абарот тых, хто нахабна сфальсіфікаваў вынікі галасавання падчас прэзідэнцкіх выбараў, з-за чаго вось ужо месяц тысячы і тысячы сумленных людзей выходзяць на пратэстныя акцыі?

Міхась СКОБЛА.

ЗА РЕШЕТКОЙ

«Вся одежда на нем висит, он очень сильно похудел…»

Виталия Шклярова задержали 29 июля в Гомеле, куда он приехал навестить мать. Известный политтехнолог проходил подозреваемым по делу в отношении Сергея Тихановского. Шклярову предъявлено обвинение по части 1 статьи 342 УК РБ (Организация и подготовка действий, грубо нарушающих общественный порядок, либо активное участие в них). По этой статье предусматривается наказание до трех лет лишения свободы.

Виталий Шкляров, уроженец Гомеля, жил в США. Он позиционирует себя как американский, немецкий и российский политический консультант, политтехнолог, советник избирательных кампаний Барака Обамы, Берни Сандерса, Ангелы Меркель, Ксении Собчак, Дмитрия Гудкова.

Жена Виталия Шклярова Хизер работает в Госдепартаменте США.

Адвокат Шклярова **Антон Гашинский** рассказал «Народной Воле», что его подзащитному сделали тест на коронавирус. Если результат окажется положительным, его, возможно, переведут на карантин.

– Я позавчера навещал его, был еще один дополнительный допрос, во время которого Шкляров еще раз заявил, что не имеет отношения к каким-либо преступным событиям, – *говорит Гашинский*. – А также сообщил о том, что уже четыре дня не чувствует вкуса и у него пропало обоняние.

– До этого у него с 8 сентября держалась высокая температура, и вы говорили, что ему не делали тест на коронавирус…

– После того как эти сведения появилась в средствах массовой информации, к Виталию в понедельник пришли медики, тест сделали, результат еще не известен. Но при этом на карантин его пока не перевели, он как находился, так и находится в общей камере. Единственное – ему разрешили постельный режим…

– Температура держится?

– Да, он ее постоянно сбивает. Вообще, Виталий очень сильно похудел, внешне это очень заметно, на нем вся одежда висит.

– А с питанием как в изоляторе, не жалуется?

– Мы стараемся передачи передавать. Тюремное питание, сами понимаете, какое… Но он старается есть хотя бы суп, потому что без горячей еды совсем плохо.

– А что у него с пальцем на ноге? Выяснилось, при каких условиях был получен перелом?

– Палец заживает. Но Виталий до сих пор не говорит, что произошло. Скрывает. Он сильно боится. Говорит: условия содержания могут ухудшиться до невозможного.

– А сколько человек с ним вместе в камере?

– Он в двухместной камере, и там четыре человека. Но у него своя койка. Правда, койка короткая, с нее ноги свисают… Камера узкая, два метра шириной всего, и она длинная, метров пять. В общем, не санаторий.

– Вы подавали ходатайство об изменении меры пресечения? Он мог бы выйти под залог, например.

– Постоянно подаем и ходатайства, и жалобы. Но безрезультатно.

– Какой ваш прогноз, чем закончится это дело? Как я понимаю, до суда еще далеко…

– Вы смотрели последнее выступление Лукашенко? Вот вставьте в его речь конкретные фамилии задержанных, и будет готовое уголовное дело. Это чтобы понимать масштаб трагедии…

– У Шклярова есть американский паспорт. Может, как-то по дипломатическим каналам можно решить ситуацию с его освобождением?

– Как раз этим и занимаемся.

– В Беларусь Шкляров привез своего сына к бабушке на каникулы. Вы поддерживаете связь с его родственниками?

– Конечно. Маме Виталия и ребенку, слава Богу, удалось выехать, они сейчас в Киеве.

– А кто Шклярову здесь передачи носит?

– Мы, адвокаты, полностью обеспечиваем его быт.

– Настроение у него, судя по всему, совсем не оптимистическое?

– Да, сто процентов. Он настроен на долгое сидение…

Марина КОКТЫШ.

БЛИЦ-КОММЕНТАРИЙ

…А значит, режим не собирается меняться

(Окончание. Начало на 1-й стр.)

«Глубинный анализ»: кукловоды и овцы

Ну, а вишенкой на торте речи Лукашенко стал *«глубинный анализ событий»*, когда он описал семь этапов *«сценария по уничтожению нашей страны»*.

Оказывается, США и *«американские сателлиты Польша, Литва, Чехия и, к сожалению, наша Украина»* десять лет *«скрупулезно готовились к нынешнему времени «Ч»*. Короче, все бурные события последних месяцев, приведшие к острейшему политическому кризису, были инспирированы этой мировой закулисой.

Как видим, придворные аналитики дали трактовку, которая гармонирует с мироощущением хозяина. В этой картине мира власть белая и пушистая, а враги замахиваются на нее исключительно в силу своей подлой натуры. Хотя на самом деле Запад после Крыма сделал ставку на прагматичное сотрудничество с режимом, а уж иные политики в Киеве просто молились на Лукашенко.

«Вспомните, как на примере известного декрета №3 были опробованы методы так называемого социального протеста», – вещал сегодня Лукашенко.

Да уж, можно подумать, что этот декрет в подрывных целях подписал Дональд Трамп. На самом деле то возмущение 2017 года было абсолютно стихийным, спонтанным. Даже здешняя оппозиция пристраивалась к протестам по ходу, а уж заокеанские подрывные центры и вовсе не могли предвидеть, что в белорусской вертикали найдутся мудрецы, которые придумают обложить данью безработных.

Такими же белыми нитками пришиты заграничные кукловоды и к другим событиям, упомянутым в «глубинном анализе».

Кстати, в нем Лукашенко упомянул без называния фамилий Тихановского (*«несостоявшегося кандидата-блогера»*) и Виктора Бабарико (*«банкира, под которого создавались крупные интернет-площадки»*). Давно ли вождь и пропаганда утверждали, что это московские креатуры? Теперь же они рисуются фигурами западного заговора.

Вот вам и вся аналитика. **На самом деле это убогая старая схема всех диктатур, когда, чтобы соскочить с обсуждения внутренних проблем, признания ошибок, начинают надувать миф о внешнем заговоре.** Причем, как видим, в зависимости от конъюнктуры кукловоды в этой схеме легко меняются. Вчера была Россия, сегодня – Вашингтон и его сателлиты.

Да, и если США плели заговор десять лет, то почему доблестные спецслужбы, аналитики в погонах это дело прошляпили? Почему вплоть до 9 августа не ловили мышей, а ловили вагнеровцев? Клали на стол шефу доклады о руке Москвы, вещали о неких лагерях боевиков под Псковом и Невелем. Получается, возводили напраслину на «старшего брата», который оказался спасителем?

Я уж не говорю о том, что в этой схеме «семи этапов» априори нет признания народа как субъекта. Белорусы предстают некими безвольными, безмозглыми существами. Овцами, как однажды изящно выразился народный вождь.

В этой схеме нет и намека на истинные причины народного возмущения: несменяемая власть, наглые фальсификации, зверства силовиков и пр. А значит, режим и не собирается меняться. Он думает лишь о том, как подавить сопротивление.

В параллельной реальности

С такой аналитикой от окружения архитектор персоналистской системы, который за 26 лет правления и так оторвался от действительности, будет все глубже уходить в параллельную реальность.

В сухом остатке: Лукашенко намерен перемолоть протесты, устроить имитацию диалога со смотрящей в рот публикой, протащить свой вариант Конституции (который, возможно, лишь отдалит выборы). И никаких намеков на уход или хотя бы транзит власти.

Интересно, устроит ли это Москву, которой будет все проблематичнее вести дела со столь токсичным партнером?

Ну, и самое главное – устроит ли это тех белорусов, которые за последние месяцы сформировались в костяк политической нации?

(Naviny.media.)

ХАЧУ СКАЗАЦЬ…

«Канстытуцыйная рэформа» Лукашэнкі – нацыянальная небяспека!

Пытанне канстытуцыйнай рэформы, пра якую ўжо даўно гаворыць Лукашэнка, стала ключавым падчас сустрэчы з Пуціным 14 верасня ў Сочы. Нават 1,5 мільярда долараў расійскага крэдыту адступілі на другі план. Як стала вядома з нямецкіх СМІ, пра «канстытуцыйную рэформу» як кампраміс і пачатак дыялогу Лукашэнкі з народам Пуцін будзе гаварыць з Берлінам і Парыжам праз некалькі дзён, магчыма, да відэаканферэнцыі міністраў замежных спраў Еўрасаюза 24 верасня. На гэты раз міністры збіраюцца прапаноўваць канкрэтныя меры для развязвання беларускага крызісу.

У мяне складваецца ўражанне, што ў некаторых палітыкаў склаўся няпісаны кансэнсус: можна пакідаць Беларусь па-за еўрапейскай схематыкай, а феномен Лукашэнкі прызнаць чыста беларускім казусам, дзеля лепшай камунікацыі для эвалюцыйнага выхаду з палітычнага крызісу не ўключаць яго ў санкцыйны спіс, а магчыма, нават пры пасрэдніцтве не толькі Пуціна, а і каго-небудзь лагодна-мудрага, напрыклад серба, і каго-небудзь з краіны, якая мае ладна інвестыцый у Беларусі, сканцэнтраваць увагу на зменах выбарчага заканадаўства ў фармаце канстытуцыйнай рэформы.

Мой прагноз з улікам папярэдніх эпізадычных выказванняў Лукашэнкі небеспадстаўна выглядае змрочна. У новым варыянце лукашэнкаўскай Канстытуцыі можа з’явіцца раздзел пра змешаны прынцып выбараў: аднамандатныя акругі і партыйныя спісы.

Увогуле, у краінах, якія гістарычна развіваюцца па прынцыпах цывілізаванага капіталізму, партыі складаюцца дзесяцігоддзямі. У нас партыйнае будаўніцтва будзе весціся як бы і па-еўрапейску, нават з удзелам замежных экспертаў, але, натуральна, паскоранымі тэмпамі.

Уявіце сабе: па камандзе Лукашэнкі рэгіструецца партыя з назвай кшталту “За Беларусь!”, для рэгістрацыі колькасцю тысяч на 50–75. Потым можа дарасці да 100.000 і болей. Туды пабягуць былыя дэпутаты і ўсялякае начальства, разбаўленыя рабочымі і г.д.

У раздзеле “Партыі і грамадскія арганізацыі” ў новай Канстытуцыі па аналогіі з Захадам можа быць прадугледжана акрамя ахвяраванняў у партыйны фонд *грамадзянамі і арганізацыямі Беларусі* дзяржаўная падтрымка з бюджэту з разліку, напрыклад, адна базавая велічыня ў год на аднаго члена партыі.

Другая “моцная” партыя будзе выразна прарасійская. Але будзе мець беларускую назву тыпу “Братэрства”, фінансавацца з беларускай дзяржавы за кошт падаткаў грамадзян і за кошт ахвяраванняў беларускіх партнёраў расійскіх алігархаў.

Для поўнай гарантыі прарасійскасці і беларускага самаўладдзя можна прадугледзець дадаткова стварэнне органа кшталту казахстанскага ці расійскага дзяржсавета, дзе будзе старшынстваваць “несмяротны” аятала-елбасы-бацька.

Пры такім раскладзе можна абмяжоўваць і паўнамоцтвы прэзідэнта. Такі парламент зробіць усё, каб забетаніраваць навечна расійска-беларускую “братэрскую дружбу”.

І тут пераможа той, у каго больш грошай. Ці ж зможа параўнацца партыя Паўла Севярынца, якую нават зарэгіструюць, з фінансавымі магчымасцямі прарасійскай партыі буйнога і сярэдняга бізнесу? Дапусцім, партыя з нацыянальна-дэмакратычнай афарбоўкай, якую ўзначаліць лідар кшталту Паўла Латушкі ў суперніцтве з Ганнай Канапацкай (яна абяцае БЧБ сцяг і «Пагоню»), не зможа канкураваць з пераніцаванай «Белай Руссю», куды збяжыцца наменклатурны народ і якая будзе на законных падставах атрымліваць толькі з бюджэту мільён рублёў з разліку адной базавай велічыні на аднаго члена партыі плюс ахвяраванні нябедных фізічных і юрыдычных асоб.

Канстытуцыйная рэформа Лукашэнкі можа стаць яшчэ адной нацыянальнай небяспекай. Новая Канстытуцыя павінна прымацца без Лукашэнкі, пры новым прэзідэнце. І ў ёй павінны быць улічаны інтарэсы ўсіх груп насельніцтва.

Пётр САДОЎСКІ,
дэпутат Вярхоўнага Савета 12-га склікання, Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Рэспублікі Беларусь у Германіі (3 чэрвеня 1992-га па 28 кастрычніка 1994 года).

ПЕРСОНА

Как дела у бизнесмена Александра Кныровича?

Судя по письмам из колонии, можно подумать, что лучше всех. Александр Кнырович готовит документы на условно-досрочное освобождение. Об этом «Народной Воле» рассказал его отец.

– Станислав Францевич, как дела с бизнесом?

– Общая ситуация в хозяйстве Александра не очень. Полная ликвидация производственной деятельности, потеря 650 рабочих мест, естественно, государство потеряло налоги, фонд заработной платы и прочее.

Практически мне удалось из шести предприятий спасти только одно, но при этом я потерял свое собственное…

Сейчас остался небольшой коллектив людей, который пытается возродить производство. Сейчас мы, как и в начале 1990-х, начинаем с нуля.

За эти три года вокруг нас с Галиной Викторовной образовался круг людей, которые ничем нам не обязаны, но в это трудное время они не ушли, а, наоборот, встали рядом. Без них, конечно, было бы тяжело пережить все эти испытания… И в наше кризисное время – это, пожалуй, самое главное приобретение. Без этих людей мы, наверное, даже и не пытались бы возобновлять производство…

– Заводы, которые входили в холдинг «Сармат», уже не работают?

– Да, распродано почти все оборудование; поскольку оно не новое, продано за бесценок. Мне удалось передать из рук в руки только одно предприятие – завод «Радекс», который находился в Шабанах. Через процедуру банкротства при помощи банка его удалось передать в другие руки. Благодаря этому, завод сохранился, люди, которые там работали, тоже. Я доступа к этому предприятию не имею, но по крайней мере оно не ушло с молотка за бесценок.

– Какие новости от Александра? Как он?

– Судя по письмам – лучше всех! Но это ведь письма… Судя по тому, что ему осталось сидеть год и пять месяцев, – все не так и плохо.

Он занят там своим делом, вжился в коллектив. Конечно, это не санаторий, там свои жесткие правила, у него есть обязанности и права… Там есть свой мини-театр, он работает, одним словом, занят.

Последний раз я был у него в марте. Он не теряет оптимизма, не падает духом, не сдается. Мне трудно сказать, знает ли он, что сейчас происходит в стране, хотя он выписывал почти все журналы и газеты, но телевидение там идет только наше, так что точка зрения и информация весьма однобокие.

– Большую часть наказания он уже отбыл. Возможно ли условно-досрочное освобождение?

– Здесь никто не может дать никаких гарантий. Он готовит документы на УДО, если все будет нормально, то шансы есть. Но сегодня трудно что-то предсказывать. По крайней мере Саша спокойно относится ко всему. В марте говорил так: «Я отсидел 36 месяцев, осталось еще 22». А сейчас уже и того меньше…

– Ну молодец, что тут скажешь… Планы на будущее какие-то строит?

– Не знаю, какие у него планы. Время подумать обо всем у него точно было. Думаю, должны открыться перед ним новые шансы и новые дороги. Будем жить!

Досье «Народной Воли»

В 2018 году суд Фрунзенского района Минска приговорил бизнесмена Александра Кныровича к шести годам лишения свободы в колонии строгого режима. В вину ему вменили уклонение от уплаты налогов и дачу взятки в крупном размере. Позже Верховный суд рассмотрел апелляционную жалобу и сократил срок наказания до пяти лет.

До суда Кнырович больше года провел в СИЗО.

Сейчас он отбывает наказание в ИК-3 «Витьба».

Марина КОКТЫШ.

ВОЛЯ НАРОДА

Гродзенцы падалі ў суд скаргу на гарадскі Савет дэпутатаў

*Старшыня Гродзенскага гарадского Савета **Барыс Фёдараў** адмовіў выбаршчыкам 51-й выбарчай акругі ў правядзенні сходу па адкліканні дэпутата Палаты прадстаўнікоў **Лілії Кір'як**. Выбаршчыкі падалі скаргу ў суд.*

Сабралі неабходную колькасць подпісаў

У Гродне, як і ў многіх гарадах Беларусі, пачалася кампанія па адкліканні дэпутатаў. Іх папракаюць найперш у тым, што яны ніякім чынам не адрэагавалі на парушэнні падчас прэзідэнцкіх выбараў і фальсіфікацыю іх вынікаў, а па-другое, што з боку дэпутатаў не было ніякай рэакцыі на збіццё сілавікамі мірных дэманстрантаў.

У Гродне чатыры акругі, і на ўсіх ініцыятыўныя грамадзяне сабралі неабходную колькасць подпісаў пад патрабаваннем, каб гарадскі Савет прадаставіў ім месца для правядзення сходаў па адкліканні дэпутатаў. Праўда, пакуль такі ліст у гарсавет быў накіраваны толькі з адной акругі – №51.

Згодна з Выбарчым кодэксам, пытанне аб адкліканні дэпутата Палаты прадстаўнікоў можа быць узбуджана на сходзе выбаршчыкаў акругі, ад якой абраны дэпутат. І гэта першы этап складанай працэдуры адклікання. Каб ініцыяваць сход, згодна з заканадаўствам, дастаткова 150 подпісаў выбаршчыкаў, якія жывуць на тэрыторыі акругі. У жніўні актывісты выбарчай акругі №51сабралі 273 подпісы.

Каго адклікаюць?

Дэпутатам Палаты прадстаўнікоў па 51-й акрузе з'яўляецца **Лілія Кір'як**. Дарэчы, яна другі раз запар была абрана ў гэтай акрузе.

Юрыст **Дзмітрый Салаш** і актывіст **Яўген Дудкін**, якія рыхтавалі неабходныя дакументы для правядзення сходу, у адзін голас кажуць, што дэпутатка замест таго, каб адстойваць правы сваіх выбаршчыкаў, ініцыяваць адстаўку Лукашэнкі з-за фальсіфікацыі выбараў і збіццё мірных дэманстрантаў, абрала зручную для сябе пазіцыю – пра ўсё гэта прамаўчаць.

Яўген Дудкін кажа, што лагічна было б з боку дэпутата ў гэты няпросты для краіны час прыйсці да сваіх выбаршчыкаў, выслухаць іх, абмеркаваць праблемы, але яна, паводле слоў майго суразмоўцы, хаваецца ад іх.

Старшыня Савета адмовіў у правядзенні сходу

Выбаршчыкі 51-й акругі атрымалі адказ з гарадскога Савета за подпісам яго старшыні **Барыса Фёдарава**. Той піша, што довады аб невыкананні дэпутатам сваіх абавязкаў нікчэмныя, паколькі, маўляў, дэпутацкія паўнамоцтвы не даюць права на ўмяшальніцтва ў дзейнасць Цэнтральнай выбарчай камісіі, суда і іншых праваахоўных органаў і на дачу прававой ацэнкі іх дзеянняў.

Фёдараў нават тлумачыць выбаршчыкам, што ў адпаведнасці з артыкуламі 13 і 155 Выбарчага кодэкса ўздел дэпутата ў выбарчым працэсе абмежаваны выкананнем функцыі назіральніка, і на гэтай падставе адхіляе прапанову аб правядзенні сходу па пытанні адклікання дэпутата Палаты прадстаўнікоў па Гродзенскай Цэнтральнай выбарчай акрузе №51 Лілії Кір'як.

Пададзена скарга ў суд

Адмова выбаршчыкам 51-й акругі вельмі здзівіла юрыстаў. Дзмітрый Салаш, юрыст з шматгадовым досведам, кажа, што нават не ўяўляе, як такое можна было напісаць, бо ў заканадаўстве адназначна прапісана функцыя мясцовага Савета ў дадзенай сітуацыі.

"Функцыя Савета ў тым, каб арганізаваць месца для такога сходу, апавясціць зацікаўленыя бакі ў СМІ, а не разважаць на тэму, можна ці не можна, мэтазгодна ці нямэтазгодна", – падкрэслівае юрыст.

Ён з усмешкай дадае, што адзін чыноўнік вырашыў усё за цэлую акругу. І акцэнтуе ўвагу ўжо нават не на юрыдычным аспекце, а проста па-чалавечы пытаецца: як можа маўчаць дэпутат ад народа, калі вакол дзеецца гвалт?

Для падачы скаргі ў суд было сабрана 75 неабходных подпісаў, і яна накіравана ў суд Ленінскага раёна Гродна. Дзмітрый Салаш падкрэслівае, што асноўны аргумент у ёй зводзіцца да таго, што ў паўнамоцтвы старшыні Савета дэпутатаў першачага ўзроўню не ўваходзіць ацэнка матываў, якія сталі падставай для ўзбуджэння пытання аб адкліканні дэпутата, бо гэта з'яўляецца правам выбаршчыкаў і рэалізацыяй іх волі.

"Я з цікавасцю чакаю суда, бо суддзі вучыліся ў тых самых універсітэтах, што і я, і вывучалі мы адно і тое ж права. Не ўяўляю такога варыянта, каб скарга не была задаволена", – зазначае юрыст.

Міхал КАРНЕВІЧ.

ТЕМА ДНЯ

Дайте белорусам возможность самим определить свою судьбу!

Давайте, уважаемые читатели, взглянем на события, происходящие сейчас в Беларуси, через призму исторических фактов. При этом я хотел бы обратиться к тем деятелям Российской Федерации, а также к некоторым соотечественникам, которые заявляют, что русские и белорусы – это один народ, и спросить у них еще раз: разве им не известно, что эти два народа как нации формировались в разных государствах, кстати, не всегда бывших в дружественных отношениях? У белорусов как у самостоятельной нации уже с тех лет имеется свой язык, который, как отмечал Адам Мицкевич, родившийся и проведший подростковые и юношеские годы на территории теперешней Беларуси, был уже в то время достаточно сформированным; у белорусов выработался специфический менталитет (трудолюбие, толерантность, любовь к родным местам…); они имели до присоединения к Российской империи господствующую греко-католическую религию...

Беларусь как одна из основных частей Великого Княжества Литовского вошла в состав Российской империи после трех разделов Речи Посполитой (1775, 1793 и 1795 годов), в составе которой Великое Княжество Литовское существовало как автономное образование; причем вошла Беларусь в состав Российской империи опять-таки, как свидетельствуют факты, отнюдь не по доброй воле населяющего ее народа, что подтверждается его борьбой за возрождение своего государства, каким для него было, повторим, Великое Княжество Литовское.

Разве не об этом свидетельствует активное участие белорусов под руководством Кастуся Калиновского в восстании 1863–1864 годов, поплатившихся за попытку поднять свой голос за право самим решать свою судьбу 128 казненными и около 10 тысячами сосланных в арестантские роты, на каторгу, в ссылку? Восстание на территории Беларуси и Литвы подавлялось самым жестоким образом под руководством присланного для этой цели русского генерала от инфантерии Михаила Муравьёва. В награду за палаческие способности и действия тогдашний император Российской империи Александр II к фамилии генерала прибавил «Виленский» и дал ему пост Виленского генерал-губернатора с чрезвычайными полномочиями, в подчинении которого оказались Виленская, Ковенская, Гродненская и Минская губернии. Муравьёву подарили икону Михаила Архангела, в его честь в петербургском Английском клубе был устроен торжественный обед, во время которого русский поэт Николай Алексеевич Некрасов, слывший, кстати, демократом, обратился к этому человеку, вошедшему в историю как «Муравьёв-вешатель», со стихотворным приветствием, в котором были такие слова:

Бокал заздравный поднимая,
Еще раз выпить нам пора
Здоровье миротворца края...
Так много ж лет ему... Ура!

К сожалению, картину, подобную тому, что происходило в те далекие годы XIX века, мы наблюдаем уже в 2020 году: граждане всё той же Беларуси, правда, теперь уже имеющие свое суверенное государство, опять поднялись на защиту права самим разобраться, каковы реальные итоги прошедших 9 августа выборов и кто должен быть президентом их суверенной страны, – как из Москвы последовало заявление: *«Мы признаём выборы легитимными. И всё!»* При этом в обосновании данного заявления не было приведено никаких аргументов. А коль вы, большинство граждан Беларуси, мол, не согласны с этим и начинаете там качать свои права, так есть же опыт Михаила Николаевича Муравьёва по организации приструнивания ваших желаний, и почему же его не может повторить генерал Юрий Хаджимуратович Караев, родившийся в городе Орджоникидзе в осетинской семье, получивший военную подготовку в той же России и приобретший нужный опыт, участвуя в боевых действиях в Нагорном Карабахе?

Да, может. Но поскольку по его приказам не вешают, как это делалось по приказам Муравьёва, а только избивают и забивают до смерти, то можно вначале взять вину за эти очевидные преступления на себя, чтобы обелить таким образом главного вождя, а спустя несколько дней даже заявлять о гуманности тех, кто избивает, причем порой до смерти, мирных людей и применяет, чтобы отучить их отстаивать свои права, водометы, резиновые пули и слезоточивый газ. Тем более что значительная часть россиян, как и тогда, при подавлении восстания 1863–1864 годов, к сожалению, одобряет такие бесчеловечные действия по отношению к белорусскому народу.

Во-первых, признавать или не признавать состоявшиеся выборы легитимными и сказать после этого «и всё!» имеет право только народ того государства, в котором они состоялись; а белорусский народ сотнями тысяч выходит на улицы и говорит: «Нет, не всё!» Более того, тому, кого вы признаете легитимным, эти сотни тысяч белорусов заявляют: «Уходи!» И не надо унижать белорусский народ предположением, что он сам не может решить, были выборы легитимными или нет.

Во-вторых, неужели вы сами верите в то, о чем говорите, – что какие-то засланные из других стран 200 агентов смогли буквально после выборов вывести на улицы всех белорусских городов сотни тысяч человек?

А мы-то, по крайней мере абсолютное большинство белорусов, желая жить в своем суверенном государстве, действительно относились и относимся к россиянам, конечно, как и к другим близким и более далеким соседям, с самыми добрыми чувствами, и это подтвердила 9 сентября в своем обращении к вам, россияне, Светлана Тихановская. Мы даже хотели бы забыть о том «Муравьёве-вешателе», если бы нам не напомнили своими действиями господин Ю.Х.Караев и те, кто послушно выполняет его преступные приказы в отношении миролюбивого белорусского народа.

Мы помним имена, скажем, русского философа и писателя Александра Ивановича Герцена, осуждавшего Муравьёва за то, что он утопил в крови восстание 1863–1864 годов на территории Беларуси и Литвы, а также тогдашнего петербургского генерал-губернатора Александра Аркадьевича Суворова (внука знаменитого полководца), назвавшего того же М.Муравьёва за его звериное поведение «людоедом», о чем можно прочитать в интернете; мы благодарны многим российским гуманистам: ученым и писателям, композиторам и артистам, представителям самых разных профессий, с кем нам приходилось встречаться.

Подтверждением уважения белорусов к русскому народу может служить, например, следующий факт. Когда бывший в то время первым заместителем Председателя Совета Министров СССР и членом Президиума ЦК КПСС Лаврентий Берия начал кампанию по замене первых секретарей ЦК компартий союзных республик, русских по национальности, представителями местных национальностей и дело дошло до проведения Пленума ЦК КП Беларуси, на котором цековский представитель из Москвы предложил заменить первого секретаря ЦК КПБ, русского по национальности, Николая Семеновича Патоличева белорусом Михаилом Васильевичем Зимяниным, тут же поднялся народный поэт Беларуси Якуб Колас (Константин Михайлович Мицкевич) и, возражая московскому цекисту, сказал, что Николай Семенович Патоличев пользуется любовью и уважением белорусского народа, и поэтому он такого предложения не поддержит. После чего подошел к Николаю Семеновичу, обнял его и поцеловал. И, как мне об этом рассказывал первый секретарь Гродненского обкома партии В.Ф.Мицкевич, работавший тогда первым секретарем Смолевичского райкома партии и тоже выступавший в поддержку Н.С.Патоличева, на трибуну один за другим начали подниматься члены ЦК КПБ, и все поддержали Я.Коласа.

Вспомнив этот факт, я хотел бы персонально обратиться к министру иностранных дел Российской Федерации Сергею Викторовичу Лаврову и поведать ему, что тот же народный поэт Беларуси Я.Колас, как и народный поэт Беларуси Я.Купала, народный писатель Беларуси В.Быков и десятки других широко известных и менее известных белорусских писателей, писали и пишут не на каком-то искусственном языке, как вы его назвали на недавно состоявшейся вашей встрече с российскими журналистами, а на своем родном белорусском.

Неужели вы, Сергей Викторович, думаете, что таким своим неуважительным отношением к народу Беларуси, игнорируя существование его языка, вы прибавили уважения белорусов к вашим соотечественникам?

Более того, во время той встречи вы сказали также, что в Беларуси вытесняется всё русское. В связи с этим я хотел бы напомнить, что в советское время в столице Беларуси Минске не было ни одного высшего учебного заведения, которое носило бы имя белорусского писателя или ученого; зато были вузы имени Ленина, Сталина, Кирова, Куйбышева, Горького, Луначарского. Неужели вы хотите, чтобы всё это осталось по-прежнему? Ведь даже тот же Лукашенко, которого вы так защищаете, беспардонно вмешиваясь во внутренние дела суверенного государства, когда Владимир Владимирович Путин заговорил о «русском мире», тут же возразил: какой «русский мир»? Беларусь – суверенное государство!

Это сейчас, когда он оказался на горячей сковородке, то тут же отдал России 33 вагнеровца, которые, по его словам, были присланы из России, якобы чтобы свергнуть его, а еще 200 человек, тоже по его же словам, приехали из России учинять беспорядки в Беларуси. Правда, после выборов оказалось, что они уже не приехали из России, а подготовлены в Украине. Лукашенко даже заявил, что у него с Путиным одно отечество – от Бреста до Владивостока.

Вообще, когда вспоминаешь последнее интервью этого насквозь изолгавшегося человека русским журналистам, то невольно приходит мысль: неужели без возмущения, с серьезным видом можно слушать эту, как говорят белорусы в таких случаях, *«бязглуздзіцу»*, когда он выдает себя за спасителя уже не только Беларуси, но и России, как будто и нет старшего брата Путина, как он стал вновь называть Владимира Владимировича? А ведь буквально за несколько дней до этого этот же человек обвинял руководителей России в том, что они братские отношения Беларуси и России превратили в партнерские. И уже, конечно, с улыбкой думаешь: а что же будет с Беларусью и Россией, когда этот «спаситель» действительно уйдет туда, куда он показывал пальцем (в небо)?

Кстати, ранее звучала мысль, как это поняли, например, я и, судя по его интервью, бывший советник Президента Российской Федерации Андрей Илларионов, о желании Владимира Владимировича возродить историческую Россию; при этом были очерчены и ее границы. Но ведь речь идет о возрождении Российской империи, поскольку, например, территория Беларуси, как было сказано выше, никогда не входила в состав исторической России, а сейчас ее уже относят туда, что напоминает слова из известной сказки русского баснописца Ивана Крылова: «Ты виноват уж тем, что хочется мне кушать».

И, наконец, разве не об уважении народа Беларуси к русскому народу свидетельствуют наименования улиц и площадей в белорусских городах, названных именами русских полководцев, ученых и писателей?

Ложь, вмешательство во внутренние дела суверенных государств, а тем более унижение их народов, игнорирование существования их культуры, обычаев и языка – очень плохие средства для налаживания и поддержания дружественных отношений между государствами и их народами!

Так что при уважении суверенитета Республики Беларусь надо предоставить право ее народу осуществить не просто его желания, а исполнить законные требования: освободить политзаключенных и вновь провести, причем на сей раз свободные и демократические, выборы Президента Республики Беларусь с приглашением широкого круга наблюдателей, тем более что такое уже было в соседней Украине.

Семен ШАРЕЦКИЙ, председатель Верховного Совета Республики Беларусь 13-го созыва.

КАЛОНКА АЛЕСЯ НЯЎВЕСЯ

Замольваць прыйдзецца грахі, аднак давольныя «вярхі»

У Хойніках адбыўся мітынг, у якім удзельнічалі 200 мясцовых жыхароў. Каб адказаць на пытанні, прыйшлі старшыня райвыканкама, начальнік міліцыі і пракурор, якія запэўнілі, што грамадзяне нічога процізаконнага не робяць, а рэпартаж з мітынгу з'явіцца ў раённай газеце. Аднак неўзабаве (відаць, па падказцы "зверху") раёны суд пачаў штрафаваць удзельнікаў сходу.

Вельмі пільны клопат, скажам прама
(І з'явіўся ён з нядаўніх пор),
Мелі старшыня райвыканкама,
Міліцэйскі бос і пракурор.
У райцэнтры, як ва ўсёй краіне,
Распачаўся "бунт на караблі":
Нас, маўляў, купілі на мякіне –
Выбары нячэснымі былі;
Прэзідэнт і ўся яго эліта
Прагнілі, так мовіць бы, знутры!
Каб сказаць пра гэта ўсё адкрыта,
Рушылі на плошчу жыхары.
Смела будуць рэзаць праўду-матку,
Будуць абурацца з-за хлусні.
Што рабіць ахоўнікам парадку
І райвыканкама старшыні?
Сумна пазіралі з кабінета
На гурму людскую праз акно:
Могуць жа "вярхі" турнуць за гэта
Дый прышыць артыкул заадно.
Словам, выспявала проста драма,
У якой бязрадасны зыход.
Мовіў старшыня райвыканкама:
– Трэба, так сказаць, пайсці ў народ.
Для мяне, прынамсі, не чужая –
Слова ўспрыме гэтая гурма.
Пракурор жа трохі папужае –
Давядзе, што свеціць ім турма.
Каб з людзьмі пазносіцца, на ганак
Выйшлі "тры бугры-багатыры".
Толькі пачуваліся пагана –
Тут жа абсвісталі жыхары.
Праўда, завязалася размова,
Так сказаць, адбыўся дыялог.
Старшыню не бэсцілі сурова,
Хоць казаў, што Бацька перамог –
Гэтак беларусы захацелі…
Пракурор не выказаў пагроз,
І давольным быў, як на вяселлі,
Падпалкоўнік – міліцэйскі бос.
Мітынг міралюбным быў надзіва,
Разышліся ў злагадзе, лічы:
Мужыкі патупалі на піва,
Жонкі іх пайшлі варыць баршчы,
А бабулі рушылі да храма…
Бедаваць нямашака прычын!
…Ранкам старшыні райвыканкама
"Зверху" пазваніў высокі чын:
– Я прачуў, што мітынг быў учора.
Ты ж маўчыш. За нос нас не вадзі!
Ці ж няма ў раёне пракурора,
Ці ж няма міліцыі, суддзі?
У краіне ўсёй ідуць пасадкі,
Наш АМАП шчыруе дзень пры дні,
А ў цябе там бунт – і анігадкі!
Мо абрыдла крэсла старшыні?
Я тваёй адданасці не бачу! –
Чын высокі ў трубку ледзь не роў. –
Заўтра ж я чакаю справаздачу,
Колькі ў каталажцы бунтароў!
Можна і напраўду цяпнуць гора,
"Зверху" старшыню загналі ў кут…
Ён, бядак, паклікаў пракурора,
Ну і падпалкоўнік тут як тут.
Старшыня задужа невясёлы,
Стукае алоўкам па стале.
– "Зверху" патрабуюць пратаколы,
Кару патрабуюць там, але…
Можам зноў тутэйшага наццэма
Падсадзіць, як кажуць, на рублі.
Толькі ў чым, сябры мае, праблема?
Самі мы на мітынгу былі.
Значыць, мы таксама вінаваты,
Як зірнуць на ўсё са стараны…
Зрэшты, тым і скончылі дэбаты
Пра сумленне ўласнае яны:
– Мілаваць нікога мы не будзем,
Каб былі давольнымі "вярхі".
Шкоду нанясём тутэйшым людзям?
Мы адмолім нашыя грахі…
Бунт, лічы, прыцягнуты за вушы,
Болей чын высокі не раве.
А яны, мясцовыя чынушы,
Мабыць, свечкі ставяць у царкве.

***

Мітынгоўцаў узялі ў аблогу –
Шчодра раздаваліся ў судзе
Штрафы,
Бо на плошчы, дзякуй богу,
Не было суддзі ў пратэстны дзень…

НЕЗАВИСИМАЯ ЭКСПЕРТИЗА

Борис ЖЕЛИБА, доктор экономических наук, профессор

2020-й – черный год для Беларуси

Август високосного 2020-го подвел валютно-финансовую систему Беларуси к краю глубокого падения. Репутационные потери государства от внутриполитического кризиса огромны, а экономический ущерб от своеобразных забастовок подсчитываться будет позже. Команде главы Нацбанка П.Каллаура в попытке спасти от девальвационного пике белорусский рубль пришлось пожертвовать в августе миллиардом долларов валютных резервов, выставив его на биржевые торги. Но это мало помогло. За месяц курс доллара вырос к «ушастому» на 9,2%, евро – на 10,5%. С учетом отданных государственных долгов золотовалютные резервы потеряли 1,4 млрд долларов. Это рекордная сумма месячных потерь. Из 7,5 млрд долларов оставшихся резервов 3,1 млрд золото, которое быстро не продашь, как это делает сейчас Венесуэла. И лишь порядка 3,2 млрд долларов приходится на свободную реальную валюту.

Белорусы потеряли веру в государственные институты, в том числе и в свой рубль. Физические лица на чистой основе скупили за август 299 млн долларов, жители Синеокой сняли со всех видов валютных вкладов 226,2 млн долларов. В безналичном сегменте белорусы скупили 324 млн «зеленых». Не отставали от них и предприятия, скупив у банков в августе 652 млн долларов. Острый дефицит валюты – нарастающая мигрень белорусской экономики.

Для приобретения валюты предприятия и население использовали рублевые депозиты. За август у предприятий с депозитов исчез миллиард рублей. Срочные депозиты населения в валюте и рублях сократились более чем на полмиллиарда долларов в эквиваленте. Банковскую систему сейчас спасают те 5 млрд рублей, которые население принесло на безотзывные вклады, уверовав (в который раз!) в стабильность белорусского рубля. Оставшись без полноценных ресурсов, банки практически прекратили кредитовать население. Чтобы вернуть вкладчиков, они в два раза, до 22% годовых, подняли ставки на рублевые депозиты.

Опасаясь всплеска инфляции, Нацбанк проводит прижимистую политику в поддержке кредитами ликвидности банков. Кредитные ставки на межбанковском рынке подпрыгнули до 25–27% годовых, то есть более чем в два раза. Поэтому кредитное недоедание грозит и реальному сектору экономики. У многих госпредприятий и так огромная долговая нагрузка, им надо перекредитовываться, такой же огромный капитал заморожен в складских запасах готовой продукции, которую гнали без сбыта в разгар коронакризиса. Аналитики констатируют, что половина белорусских банков испытывает проблемы с ликвидностью, то есть с недостатком средств для кредитования экономики. Это создает предпосылки для того, что денежные власти вновь разогреют «печатный станок».

Главный регулятор, видимо, надеется на то, что масштабный спрос на валюту постепенно иссякнет. Во всяком случае в первой декаде сентября рубль начал слегка отыгрывать потерянные курсовые позиции. Главный корень проблем, конечно, не деятельность Нацбанка. Как гласит ковбойская поговорка: не стреляйте в пианиста, он играет, как умеет. Налицо кризис доверия, спровоцированный политическими событиями августа-сентября. После выборов у людей исчезает желание поддерживать своими свободными деньгами банковскую систему, содержать своими налогами государственный аппарат, который силой подавляет всякие экономические и политические свободы.

Политический кризис отправил белорусскую экономику в тяжелый нокдаун. Поднимет ли ее с колен правительство Романа Головченко? Более чем сомнительно. Примерно четверть всех предприятий Беларуси остаются убыточными. Производительность труда снизилась на 1,6% при запланированном росте на 1,7%. Соотношение индексов производительности труда и зарплаты составило 0,91. При прогнозе прироста цен на 3,3% они выросли на 3,4%. Потери от перебоев в работе заводов и фабрик правительство уже оценило в полмиллиарда долларов. Високосный 2020 год становится поистине черным для Беларуси.

Простой крупных предприятий или работа их не в полную силу – источник дополнительных трудностей для белорусского бюджета. Эти проблемы должен решать министр финансов Ю.Селиверстов. Минфин отчитался, что за 7 месяцев дефицит республиканского бюджета уже составил 1,4 млрд рублей. По сравнению с прошлым годом бюджет недобрал 4,4 млрд рублей. Недопоступления налогов в его доходную часть, естественно, создадут проблемы с выплатой заработной платы бюджетникам, а сокращение отчислений в Фонд социальной защиты населения, который к тому же поддерживается дотациями из республиканского бюджета, грозит задержками в выплате пенсий. И еще большой вопрос, кого обвинят послушные бюджетники и лояльные пенсионеры в своих неприятностях – государство или протестующих?

Поскольку значительная часть белорусского государственного долга рефинансируется, занять Министерству финансов деньги за рубежом, на том же еврорынке, будет проблематично. Прежние выпуски евробондов министерства упали на вторичном рынке ниже номинала. Причиной падения котировок белорусских облигаций стали заявления отдельных стран ЕС о возможном введении по отношению к Беларуси санкций в связи с фальсификациями результатов выборов Президента. Западные кредиторы в лице МВФ, Всемирного банка, Европейского банка реконструкции и развития заявили о свертывании кредитной поддержки Беларуси. Финансовой подушки безопасности у страны нет. Помощь могут оказать только власти России. На переговорах в Сочи А.Лукашенко с В.Путиным Беларуси обещано лишь 1,5 млрд долларов кредита на рефинансирование ее долга России. Эти деньги, естественно, не покинут пределов России.

Развитие экономики решающим образом зависит от доверия ее субъектов – предприятий и работающих на них людей – к государству. От этого зависит и стабильность на валютном и финансовом рынках страны. Когда народ доверяет власти, знает, что он всегда может добиться правды и справедливости, тогда он доверяет банкам, национальной валюте, всей финансовой системе. Сейчас у подавляющего большинства белорусов доверия к государственным институтам нет. Новая политическая ситуация, деградация экономики негативно скажутся и на инвестиционной активности отечественного бизнеса, не говоря уж о привлечении иностранных инвестиций. И не надо быть провидцем семи пядей во лбу, чтобы сказать: ситуация в экономике без разрешения политического кризиса будет ухудшаться.

Выход один – А.Лукашенко уходит с поста Президента Беларуси, обстановка нормализуется, производство при содействии внешних инвесторов набирает обороты, и страна постепенно оживает. Тот, кто держится за авторитарно-диктаторский режим, в открытую сфальсифицировавший результаты голосования на президентских выборах, живет дремучими представлениями о цивилизации.

ГЕРОЙ НАШЕГО ВРЕМЕНИ

Юрий КОРЗУН:

«Люди хотят и намерены разорвать паутину лжи и страха…»

Как известно, 10 сентября опытный (седьмой разряд!) шахтер 1-го рудника ОАО «Беларуськалий» 42-летний Юрий Корзун после окончания ночной смены остался на глубине 305 метров, приковав себя наручниками к горнодобывающему оборудованию. Письменное уведомление руководству предприятия о своем протесте с целым рядом требований горняк передал через своего напарника, работавшего в ту ночь с ним.

Юрий Корзун потребовал: «немедленно прекратить запугивание и увольнение трудящихся, освободить всех взятых под арест членов стачечного комитета, исключить похищение граждан Беларуси неизвестными лицами, прекратить физическую расправу над мирными протестующими», а также «отставки незаконно занимающего пост главы государства А.Лукашенко».

Протест шахтера продолжался недолго. По его словам, в течение полутора часов после окончания смены рядом с ним уже были 12 человек из состава инженерно-технических работников, включая начальника участка, горизонта и главного инженера. Потом приехала бригада спасателей с бензорезом, чтобы отрезать цепь, которой он себя приковал. Юрий Корзун вслух озвучил свои требования и услышал, что выполнить их может только один человек в стране, а он в шахте не появится.

В общем, через три часа после начала протеста Юрия из шахты подняли на поверхность. Посадили в «скорую», где ему сделали укол и кардиограмму, отвезли в МЧС, где освободили от наручников. Потом доставили в больницу, там шахтера обследовали. Как рассказал Юрий, его хотели госпитализировать, но он отказался.

Вчера «Народная Воля» связалась с Юрием и поинтересовались, как у него дела, что с работой.

– Никто из руководства предприятия со мной не связывался. Тишина. Но мой рабочий пропуск заблокирован, попасть на рудник я не могу. Следует ли это считать, что меня уже уволили или уволят в ближайшее время, не знаю, *– ответил Юрий и добавил, что в этой неопределенности он присоединился к забастовке, стал членом стачкома предприятия.*

– Прошло уже несколько дней после вашего протеста, вызвавшего широкий отклик в обществе. Не появилось чувство сожаления, что, мол, зря пошел на такой шаг?

– О своем поступке не жалею ни минуты. Считаю, что мой протест – это импульс. В том плане, что на своем примере я показал, что категорически против того произвола и беззакония, которые творятся в стране. Я сделал так, как подсказывала мне совесть. Единственное, о чем жалею, что мой протест так быстро закончился. Оперативно они сработали. Я рассчитывал, что удастся продержаться дольше. Запас еды и воды у меня был по крайней мере на сутки.

Юрий Корзун подчеркнул, что протестные настроения у него зародились еще тогда, когда в стране начал бушевать коронавирус. Невнимание к проблеме со стороны власти, длительное замалчивания ее масштабов, сводки, которым трудно было верить… Сам он тоже переболел ковидом. А потом начались выборы, и то, что произошло с подведением итогов голосования, – это плевок в лицо всему здравомыслящему народу.

– Последняя капля – это избиения людей, жестокость по отношению к задержанным в результате мирных протестных акций. Я решил, что мои руки не выдадут ни одной тонны руды, если вся эта ложь, произвол и беззаконие будут продолжаться. Что смогу, сделаю, чтобы не допустить такого в дальнейшем. Я не мог молчать. И не буду молчать.

– Но ведь много тех, кто, очевидно, настроен по-другому. «Беларуськалий» стабильно работает, стачку областной суд признал незаконной, забастовку на сегодняшний день поддерживают только некоторые. Может, все-таки людям оказалось важнее синица в руках, чем журавль в небе. Да и семьи кормить надо, кредиты…

– У каждого свой выбор. Многие из тех, кто поначалу дал согласие участвовать в стачке, потом передумали. Запугивания увольнением, репрессии против членов стачкома, уговоры со стороны нанимателя сыграли свою роль. Я не берусь судить тех, кто передумал бастовать. Да, трудно противостоять. Хотя в душе большинство, я думаю, поддерживает нашу борьбу.

– Как вы считаете, в стране будут продолжаться протесты?

– Процесс, который сейчас происходит в стране, на мой взгляд, уже не остановить. Перемены все равно будут. Несмотря на репрессии, люди хотят и намерены разорвать паутину лжи и страха.

– Официальные пропагандисты часто говорят, что большая часть народа поддерживает власть…

– Когда ко мне в шахту, где я сидел прикованный, прибыли итээровцы и услышали мое объяснение, почему я это сделал, то после моего ответа в их глазах я увидел страх. А я им сказал: я буду с удовольствием добывать руду, работать, но вы сами сделайте что-то для того, чтобы в стране прекратился произвол, чтобы были выполнены те требования, которые я предъявил. Мое мнение: нынешняя власть пока держится в основном на страхе людей. А когда большинство этот страх преодолеет, то тут же рухнет последняя опора диктаторского режима.

Лариса НАСАНОВИЧ.

ТЕМА ДНЯ

Анатолий ЛЕБЕДЬКО:

«Нужен абсолютно новый Избирательный кодекс»

Весной минувшего года депутаты Верховного Совета 12-го и 13-го созывов заявили о том, что намерены зарегистрировать в Министерстве юстиции Депутатский клуб.

«*Мы же не создаем какую-то политическую партию*, – амбициозно говорили бывшие парламентарии. – *Это будет нормальная структура, направленная на развитие парламентаризма в нашей стране, обмен опытом, консультации, она будет оказывать экспертные услуги по разработке новых законов*».

«Народная Воля» поинтересовалась, как идет работа по созданию и регистрации «Депутатского клуба», у экс-главы Объединенной гражданской партии **Анатолия Лебедько** – он был избран ответственным секретарем оргкомитета по созданию депутатской организации.

– Пока вопрос о регистрации «Депутатского клуба» находится в замороженном состоянии, – *сказал «Народной Воле» Анатолий Владимирович*. – Но у нас в ближайших планах есть мысль собрать всех депутатов вместе для рефлексии на сложившуюся в стране ситуацию.

– Незадолго до ареста Мария Колесникова заявила о создании новой политической партии. В социальных сетях была информация, что айтишники вроде бы тоже планируют создать свою партию. Лукашенко сегодня тоже говорит о партийном строительстве. Кстати, Палата представителей должна была рассматривать закон о политических партиях, который готовили в Минюсте в том числе при участии оппозиции. Надо ли переписывать уже подготовленный законопроект о политических партиях? И вообще, какой вам видится партийная реформа?

– На сегодня пул приоритетов известен: освобождение политзаключенных, стоп-репрессии, уход Лукашенко, честные и свободные выборы. На этом сегодня должны концентрироваться усилия абсолютно всех – и зарегистрированных партий, и оргкомитетов по созданию новых партий. Это три главных, принципиальных вопроса.

Мне кажется, штаб Бабарико, объявив о создании партии, сделал себе больше вреда, чем пользы. Потому как до этого момента они выступали от имени всех, а сделав заявку на создание политической партии, они значительно сузили пространство. Эта идея, на мой взгляд, была озвучена несвоевременно. А если дворники или айтишники захотят создать свою партию, которая к тому же будет концентрироваться на решении этих трех вопросов, – почему нет?

– Анатолий Владимирович, сколько бы партий в стране ни было – результат будет один и тот же: не пробиться им во власть, пока выборы будут проходить по старой схеме…

– Штаб Тихановской принял решение, что нужно подготовить полномасштабные изменения в Избирательный кодекс. Они попросили меня в частности, чтобы я координировал эту работу. И мы будем работать над этим вопросом. Потому что те изменения, которые были подготовлены в Избирательный кодекс раньше, во многом компромиссны и касались только трех основных болевых вопросов. А сейчас мы исходим из того, что кодекс нужно переработать полностью.

– Скажите, как, на ваш взгляд, должны пройти новые выборы?

– Самое главное условие – чтобы выборы прошли без Лукашенко.

– А вот Колесникова и Тихановская заявляли, что нет никаких препятствий для того, чтобы в новых выборах принял участие и Лукашенко.

– Если он уйдет с поста президента и выдвинет свою кандидатуру как обычный гражданин – это одна ситуация. И другая ситуация, когда он не уходит, а организовывает выборы. Это разные вещи. Сейчас должен быть организован транзит власти. И как некий компромисс – что в выборах могут участвовать все без исключения. Но Лукашенко и его команда не должны быть организаторами выборов. Это принципиально!

– Кто, кроме вас, будет готовить изменения в Избирательный кодекс?

– Мы как раз работаем над составом группы специалистов, проводим консультации. И чуть позже публично озвучим состав, если кто захочет присоединиться – пожалуйста.

– Новый Избирательный кодекс должен быть современным, предусматривать, видимо, онлайн-голосование и самые лучшие мировые практики, верно? Чтобы через пять лет снова не пришлось к нему возвращаться…

– Да, думаю, нам по силам подготовить такой законопроект. Тем более можно делать и сравнительный анализ, и брать лучшее у зарубежных стран. Это большой объем работы, но мы готовы ее делать и готовы к сотрудничеству со всеми заинтересованными силами.

Марина КОКТЫШ.

Народная Воля
http://www.nv-online.info
18 ВЕРАСНЯ 2020 г.

ПОЗИЦИЯ

Что сказала бы Тихановская Путину при встрече с ним

По ее словам, в случае, если бы такая встреча состоялась, она предложила бы российскому лидеру *«поддержать народ Беларуси»*: *«Наверное, сказала бы, что белорусы уже не вернуться в то состояние, в котором мы жили до нового времени, до этого года, что разумно со стороны лидера Российской Федерации поддержать именно народ Беларуси»*.

В одном из последних интервью Светлана Тихановская подчеркнула: *«Мы не хотим никакой агрессии внутри страны. Мы хотим сами решать, как нам двигаться дальше, с каким президентом развивать свою страну»*.

БУДЬТЕ ЗДОРОВЫ!

Иммунолог рассказал, какова вероятность повторно заболеть коронавирусом

Человек, который переболел COVID-19 и уже имеет антитела к этому вирусу, с большой долей вероятности не заразится коронавирусом вновь. Однако есть примерно 0,01% вероятности того, что это все-таки произойдет, заявил иммунолог **Владимир Болибок**.

Несмотря на сообщения о том, что некоторые люди заражаются COVID-19 повторно, такие случаи не являются массовыми, поясняет врач. Кроме того, специалисты пока не могут точно сказать, как долго будет сохраняться иммунитет у переболевших. Продлить его, как ни странно, поможет постоянный контакт с зараженными.

Иммунитет у переболевших поддерживается за счет постоянного контакта с коронавирусом. Если человек регулярно сталкивается с носителями COVID-19, его организм понимает, что инфекция находится рядом в окружающей среде, и реагирует на это соответственно, заявил Болибок.

При этом специалист отметил, что у людей, которые уже получили прививку от коронавируса, иммунитет к этой инфекции держится дольше, чем у переболевших.

Как ранее писал портал *NEWS.ru*, 45,6 процента россиян не собираются делать прививку от COVID-19. Ещё 18,6 процента планируют подождать до следующего года и принять решение позже. Такие выводы следуют из опроса, проведенного дирекцией по экспертно-аналитической работе НИУ ВШЭ. Сразу обратиться за вакциной хотят 13,2 процента респондентов, через несколько месяцев сделают это 4,6 процента.

Валерия СТРЯПАН.

СУДЬБА ЧЕЛОВЕКА

Смертям назло

Алексей Навальный опубликовал в «Инстаграме» первый после отравления пост.

«Я все еще почти ничего не умею, но вот вчера смог целый день дышать сам. Вообще сам. Никакой посторонней помощи, даже простейший вентиль в горле не использовал. Очень понравилось. Удивительный, недооцененный многими процесс. Рекомендую», – говорится в публикации.

Навальный сказал немецкому прокурору, что намерен вернуться в Россию, как только восстановится после отравления.

Политик не согласен на совместное с Россией расследование своего отравления.

Как пишет *NYT*, Навальный в курсе результатов региональных выборов – он доволен победой поддержанных им кандидатов на выборах в горсоветы Новосибирска и Томска.

Президентский пресс-секретарь Дмитрий Песков, комментируя публикацию *NYT*, заявил, что каждый россиянин вправе покидать страну и возвращаться в нее. На вопрос, рады ли будут возвращению Навального в Кремле, он ответил: *«Если гражданин Российской Федерации поправится, поправит свое здоровье, то, конечно, все этому будут рады. Речь идет о человеческой жизни, которая была спасена омскими врачами. И если какие-то негативные последствия будут ликвидированы – с точки зрения состояния здоровья – берлинскими врачами, конечно, все будут только рады»*.

При этом Песков отметил, что в Администрации президента не имеют возможности *«отслеживать изменения в состоянии Навального»* и не видят причин проводить с ним встречу после возвращения. Песков впервые произнес фамилию оппозиционера.

Власти ФРГ отклонили требование Москвы предоставить доказательства того, что Навальный был отравлен в России. Берлин указал Москве на то, что в ее распоряжении есть собственные образцы его биологических материалов и десятки конфискованных в связи с отравлением предметов.

Накануне берлинская клиника «Шарите», где лечат Навального, сообщила, что его состояние продолжает улучшаться: оппозиционера отключили от аппарата искусственной вентиляции легких, он может на короткое время вставать с кровати.

Как передает *Reuters* со ссылкой на источник, *«знакомый с ситуацией в омской больнице»*, указание отправить Навального в Германию омские врачи получили напрямую из Кремля. *«Мы сидели в кабинете, когда раздался звонок из АП* (Администрации президента РФ. – **Ред.**) *и сказали отпускать пациента... И работа пошла, все вздохнули с облегчением»*, – сказал источник. Песков это отрицает.

Токсикологи бундесвера установили, что Навальный был отравлен ядом группы «Новичок». Это подтвердили еще две лаборатории – во Франции и Швеции. Власти ФРГ передали всю информацию и образцы в Организацию по запрещению химоружия (ОЗХО).

ПРЕЗЕНТАЦИЯ

Новым премьер-министром Японии стал 71-летний Ёсихидэ Суга

Правящая в Японии Либерально-демократическая партия (ЛДП) избрала нового председателя, который автоматически стал главой правительства, пишет *Kyodo*. Им стал 71-летний Ёсихидэ Суга.

Кандидатуру Суги поддержали 314 из 462 депутатов нижней палаты и 142 из 245 депутатов верхней палаты. Преимущество имеют голоса депутатов нижней палаты.

Ёсихидэ Суга — ближайший соратник прошлого премьер-министра Синдзо Абэ. С 2012 года он был генеральным секретарем Кабинета министров Японии. Политик пообещал продолжать курс Абэ на преодоление дефляции и стимулирование роста экономики страны.

Суге предстоит сформировать Кабинет министров. Ожидается, что большинство членов прежнего правительства сохранят свои места.

Предыдущий премьер-министр Японии Синдзо Абэ в конце августа объявил об отставке из-за ухудшающегося состояния здоровья. Он занимал пост премьера дольше всех в истории страны – 7 лет и 8 месяцев. В первый раз он занял эту должность в 2006 году, став самым молодым премьер-министром Японии – ему было тогда 52 года.

Скорее всего, в политике Японии не произойдет кардинальных изменений.

ПРИЧУДЫ БОГАТЫХ

Спонсором поиска жизни на Венере станет российский миллиардер Юрий Мильнер

5 лет назад он выделял деньги на поиск внеземных цивилизаций

Фонд российского миллиардера Мильнера Breakthrough Initiatives будет финансировать проект, направленный на поиск жизни на Венере, данные опубликованы на сайте фонда.

Группу ученых возглавит профессор планетологии Массачусетского технологического института Сара Сигер.

В первую очередь ученые займутся теоретическим обоснованием возможности существования жизни в атмосфере Венеры.

Решение создать эту группу фонд принял после публикации информации об обнаруженном на Венере фосфине – газ может быть биомаркером, он образуется только в результате жизнедеятельности живых существ.

Миссия «Венера-Д» должна состояться в 2027 году. Предполагалось, что Россия осуществит ее вместе с НАСА, однако 15 сентября глава Роскосмоса Дмитрий Рогозин заявил, что проект будет реализован без иностранного вмешательства.

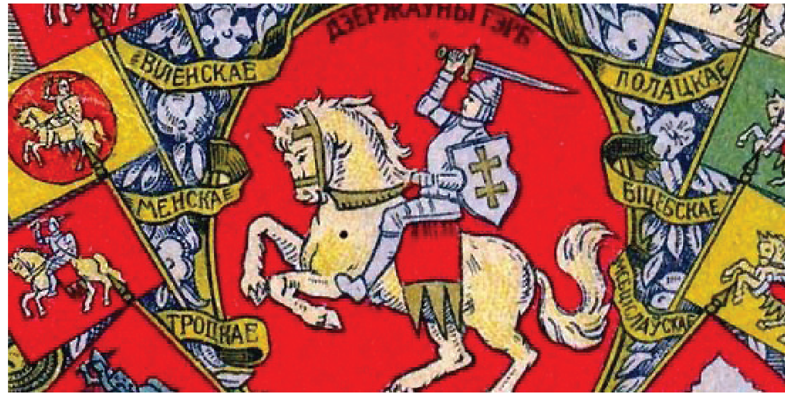
Для Мильнера это будет не первый «космический» проект. В 2015 году «Ведомости» писали, что миллиардер потратил 100 миллионов долларов на поиск внеземных цивилизаций.

СТРАНИЦЫ ИСТОРИИ

Упущенный шанс

Борис СОКОЛОВ

Сто лет назад после разгрома Красной Армии под Варшавой и в Неманском сражении у Беларуси появился шанс обрести независимость. Но Белорусская Народная Республика так и не стала настоящим государством. Почему не удалось поднять бело-красно-белый флаг над Минском в 1920 году? Борис Соколов – о неудачном походе Станислава Булак-Балаховича.

После того как Красная Армия была разгромлена польскими войсками в Варшавской битве и Неманском сражении в августе–сентябре 1920 года, возникли некоторые возможности для создания независимой Белорусской республики. Однако на пути к независимости перед белорусами стояло много препятствий, которые в тот момент оказались непреодолимыми.

Западно-белорусские земли в результате советско-польской войны были включены в состав Польского государства, причем граница с Советской Белоруссией проходила приблизительно по границе Речи Посполитой 1793 года, перед последним польским разделом, и примерно совпадала с линией германских окопов в 1915–1918 годах. На тех белорусских землях, которые к середине октября 1920 года, к моменту заключения советско-польского перемирия, контролировались польскими войсками, в том числе в городах Гродно, Брест и Барановичи, преобладали поляки и белорусы-католики, которые в целом были лояльны Польскому государству. С другой стороны, поляки согласились отдать советской стороне Минск, чтобы не иметь в составе Польского государства главного центра белорусской культуры.

Формально Белорусская Народная Республика была провозглашена еще 9 марта 1918 года Радой Всебелорусского съезда в Минске, оккупированном германскими войсками. Рада превратилась в Раду БНР. А 25 марта она провозгласила полную государственную независимость Беларуси (это День Воли – 25 марта белорусы проводят протестные акции). Столицей БНР был объявлен Минск. Были приняты бело-красно-белый флаг и герб «Погоня» Великого Княжества Литовского, а государственным языком был провозглашен белорусский. Следует отметить, что первая белорусская грамматика была издана только в 1918 году преподавателем древнегреческого и латинского языков Петербургского университета Брониславом Тарашкевичем.

Однако, несмотря на провозглашение БНР, никакой территории Рада БНР не контролировала и никаких вооруженных формирований под своим началом не имела. Германская оккупационная администрация не признала БНР, но разрешала Раде проведение ряда культурных мероприятий.

Пилсудский не стал продолжать войну с большевиками, так как в случае захвата Москвы полякам некому было передать там власть. Врангель, оставаясь сторонником «Единой и неделимой России», так и не признал независимость Польши и тем более не хотел признавать независимость Украины, на чем настаивал Пилсудский. Впрочем, для заключения мира с Советской Россией начальник Польского государства пошел на отказ от идеи независимой Украины, поскольку правительство Симона Петлюры не встретило большой поддержки на территориях, занятых польскими войсками.

В период Варшавской битвы поляков поддерживали белорусские формирования генерала Станислава Булак-Балаховича. Его Партизанская Белорусская дивизия 30 июня нанесла тяжелое поражение красным частям в районе железнодорожной станции Словечно, а 3 июля захватила штаб советской стрелковой бригады в Велединках. С 17 августа по 7 сентября дивизия Балаховича вела тяжелые бои с советскими войсками в районе Влодавы. 23 августа балаховцы захватили много пленных и два орудия, а 26 сентября с налета заняли Пинск. Если к началу сентября у Балаховича было только 1500 человек, то к началу ноября они имели уже от 12 до 14 тысяч бойцов при 36 орудиях, 150 пулеметах и двух аэропланах, испытывая, правда, недостаток снарядов.

Партизанская дивизия была переименована в Русскую народно-демократическую армию, созданную при помощи Бориса Савинкова, возглавлявшего Русский политический комитет в Польше. В НДА были завербованы пленные красноармейцы, в основном выходцы из Беларуси, а также солдаты и офицеры белых армий, ранее интернированные в Польше. Кроме того, армию Балаховича пополнили белорусские партизанские отряды. Сам Балахович происходил из польско-белорусской шляхты и был католиком по вероисповеданию. В разных жизненных ситуациях он называл себя то русским, то белорусом, то поляком. До того как попасть на советско-польский фронт, отряд Балаховича сражался в рядах Северо-Западной белой армии генерала Юденича.

Между Савинковым и Балаховичем были определенные разногласия. Борис Викторович рассчитывал в случае удачи дойти до Москвы и свергнуть большевиков. Станислав Никодимович был более реалистичен и свои амбиции дальше Восточной Беларуси, с возможным включением Смоленской области, на которую также претендовала БНР, не простирал. Он заключил соглашение с представлявшим белорусскую эмиграцию в Польше и партизанские отряды в Восточной Беларуси Белорусским политическим комитетом, возглавляемым Вячеславом Адамовичем.

25 октября Балахович направил телеграмму Пилсудскому: «Сего 25 октября я, согласно выраженному ими желанию, объединил под своим командованием все белорусские отряды, поставившие себе целью свержение власти большевиков и освобождение самостоятельной Беларуси. Как Командующий Русской Народной Добровольческой Армией, имеющий в своем составе Белорусские Добровольческие Части, и как сын белорусского народа я поднимаю сегодня знамя Самостоятельной Демократической Беларуси».

Как пишет эстонский военный историк Игорь Копытин, «Балахович был очень популярен среди своих партизан и крестьянского населения. «Батька», как его звали, всегда старался внимать просьбам и заботам простых людей», при этом «будучи сторонником самоопределения народов России и претворяя в жизнь политику народовластия». Впервые сторонники независимости Белоруссии получили в свое распоряжение серьезную, по меркам гражданской войны в бывшей Российской империи, вооруженную силу.

7 ноября в освобожденных Туровичах было объявлено о том, что армия Балаховича борется за создание Белорусской Народной Республики. 9 ноября кавалерийская дивизия полковника Сергея Павловского разбила красных под Романовкой. 10 ноября был взят Мозырь, а 12 ноября там прошел парад НДА под бело-красно-белым флагом. 14 ноября Балахович при поддержке Белорусского Политического Комитета (БПК) провозгласил себя главнокомандующим белорусскими вооруженными силами Беларуси и приказал сформировать Белорусскую Народную Армию. 16 ноября Балахович и Савинков подписали с БПК соглашение о признании независимости Белорусского государства, согласно которому «окончательная форма взаимоотношений между Россией и Беларусью будет определена соглашением между Учредительными Собраниями Русским и Белорусским или Правительствами, этими Учредительными собраниями установленными».

Однако армия Балаховича не смогла устоять против превосходящих советских сил, получивших подкрепление из внутренних округов. Неудачей окончилось наступление балаховцев на Гомель и Речицу. 20 ноября из-за угрозы окружения Балаховичу пришлось оставить Мозырь. 26 ноября его армия вернулась в Польшу, где была интернирована и разоружена. Всего было интернировано 884 офицера и 6936 солдат Народной армии. Еще 3540 человек попали в плен, несколько сот человек были убиты, а часть балаховцев осталась вести партизанскую борьбу в Советской Белоруссии.

Неудача похода Балаховича была связана с тем, что Польша в тот момент не поддерживала создание независимого белорусского государства, а без прямой поддержки значительных сил польской армии Белорусская армия не могла победить Красную Армию, превосходившую ее по численности в несколько раз. Вероятно, наспех сформированные части Западного фронта не смогли бы противостоять польской армии, о чем даже писал главнокомандующий Красной Армией Сергей Каменев. Но с полупартизанской армией Балаховича они вполне могли справиться. Тем более что советские войска состояли из уроженцев русских губерний и от них трудно было ожидать перехода на сторону Белорусской армии.

Сыграло свою роль и то, что Слуцкое восстание сторонников независимой Белоруссии началось тогда, когда армия Балаховича уже была разбита. Слуцк был занят в конце войны польскими войсками, но в дальнейшем должен был быть возвращен советской стороне. Поляки передали контроль над Слуцким уездом созданным под эгидой БПК белорусским отрядам самообороны, которым также оставили часть захваченного у Красной Арии оружия. 15 ноября Слуцкий съезд принял резолюцию, в которой содержался протест «против оккупации родных земель чужаками наездами и против самозваной Советской власти» и провозглашалась «вольная, независимая, демократическая Белорусская Народная Республика в ее этнографических границах».

Однако споры сторонников и противников получения помощи от поляков задержали наступление. Четырехтысячная Слуцкая бригада, составлявшая ядро повстанцев, начала боевые действия только 27 ноября, вторгнувшись на территорию пограничных со Слуцким уездом уездов Минской области, где ее поддержали местные повстанцы. Против Слуцкой бригады были переброшены советские войска, ранее действовавшие против Булак-Балаховича. Она была вынуждена оставить Слуцк и отступить в Польшу в конце декабря. После этого попыток установить власть Белорусской Народной Республики в Беларуси более не предпринималось.

Народная Воля http://www.nv-online.info
18 ВЕРАСНЯ 2020 г.

СКАНДАЛ

Як лектарка з міліцыі выхоўвала гімназістаў…

З-за чаго іх бацькі выклікалі на размову дырэктара.

Раніцай 14 верасня больш за сотню бацькоў сабраліся на тэрыторыі мінскай беларускай гімназіі №4, каб выказаць прэтэнзіі дырэктару навучальнай установы **Андрэю Гоцману.**

Прычынай стаў пятнічны прыход у гімназію супрацоўніцы інспекцыі па справах непаўналетніх Фрунзенскага РУУС Мінска **Вікторыі Рудой**. 11 верасня школьнікаў 8-х класаў сабралі ў актавай зале, дзе прадстаўніца праваахоўных органаў папярэдзіла дзяцей пра адказнасць за ўдзел у несанкцыянаваных мерапрыемствах, расказала пра «фашысцкія сімвалы», пад якімі ходзяць апазіцыя, а таксама папярэдзіла, каб больш за двое не збіраліся, бо гэта ўжо «масавая акцыя».

«Прадстаўніца міліцыі запалохвала падлеткаў»

Паводле слоў саміх вучняў, многія дэманстратыўна пайшлі з сустрэчы, а іншыя запісалі прамову на тэлефоны і перадалі бацькам.

«Усе мерапрыемствы, якія адбываюцца ў краіне, несанкцыянаваныя, – пачала супрацоўніца інспекцыі. – *Праз гэта многія людзі прыцягнуты да адміністрацыйнай адказнасці. Бойкі, напады, выкарыстанне хлапушак, вактэйляў Молатава і святлашумавых гранат на мітынгах – бандыцкія аперацыі, за якія прадугледжана ўжо не адміністрацыйная, а крымінальная адказнасць».*

Далей Вікторыя Рудая прыгразіла падлеткам, што *«не дай Бог яна кагосьці пабачыць з гэтым сцягам або белую стужачку на руцэ».*

«Я потым пагляджу, можаце адразу здымаць (шум у зале, абурэнне). *Калі вы чыталі гісторыю, пад гэтым сцягам хадзілі немцы, ён з'яўляецца нацысцкім сімвалам. Я прашу супакоіцца, будзеце задаваць пытанні потым... Мы як органы ўнутраных спраў лічым, што захоп улады пачынаецца з таго моманту, калі ідуць заклікі ў сацсетках: давайце станем вакол РУУС або пойдзем на плошчу Незалежнасці. Калі людзі так гуртуюцца, намер на захоп улады ў іх ужо ёсць. Той жа NEXTA піша: збіраемся там і там. Гэта заклік да экстрэмісцкіх дзеянняў».*

Абураныя бацькі вырашылі даznацца, на якой падставе кіраўніцтва допускае ў навучальную ўстанову такіх «лектараў». Паводле іх слоў, супрацоўніца міліцыі пералічыла ўсё тое, за што можна прыцягваць да адказнасці сілавікоў: гвалт, ужыванне зброі, адсутнасць ідэнтыфікацыі.

14 верасня блізу 120 чалавек прыйшлі да прыступак гімназіі – у будынак наведвальнікаў не пускаюць з прычыны «эпідэмічнай сітуацыі». Ім было даведзена, што дырэктар на нарадзе, і параілі прыходзіць у прыёмны дзень – серада пасля абеду. Такі расклад бацькоў не задаволіў, запатрабавалі прадстаўніка адміністрацыі. На ганак выйшла намесніца дырэктара па выхаваўчай працы **Вольга Кулінковіч**.

Панаракала, што інспектарка перад тым, як з'явіцца ў гімназіі, наведала восем устаноў адукацыі і ўсё было добра. А тут раптам нейкая незадаволенасць. Сказала, што гэта планавы візіт, бо з падлеткамі, у якіх ламаецца светапогляд, неабходна працаваць у тым ліку і праваахоўным органам. Пра змест прамовы не ведала, бо з імі тэкст ніхто не ўзгадняе. У выніку жорсткай гадзіннай размовы пагадзілася, што кіраўніцтва школы збярэ васьмікласнікаў і скажа пра фактычныя памылкі лектаркі. Пасля гэтага ў прыёмнай зарэгістравалі калектыўную заяву бацькоў навучэнцаў.

Калі большасць людзей разышлася, прыехаў экіпаж міліцыі і **Андрэй Гоцман**. Сілавікоў выклікалі

з вахты – *«ці мала што»*. Зрэшты, неўзабаве тыя ад'ехалі. Дырэктар гімназіі запрасіў бацькоў у актавую залу і, як і яго намесніца, зазначыў, што не ўзгаднялі кампетэнцыі кантралявалі лектараў з сілавых структур. Паабяцаў праслухаць запіс і, калі нешта яму здасца непрымальным, агучыць свае прэтэнзіі кіраўніцтву інспекцыі па справах непаўналетніх. І запэўніў, што ў прысутнасці дарослых сам пагаворыць з падлеткамі, з якімі вяла гутарку Вікторыя Рудая.

«Старшыня камісіі забяспечыў на выбарах яўку 107 працэнтаў»

Прэтэнзіі да Андрэя Гоцмана не абмяжоўваюцца толькі эпізодам з запрошанай міліцыянткай. Ён быў кіраўніком адной з участковых камісій, якія на час выбараў прапісаліся ў гімназіі. Паводле сведчанняў незалежных назіральнікаў і падлікаў платформы «Голас», разам з датэрміновым галасаваннем яўка на ўчастку склала... 107 працэнтаў. Акрамя таго, 9 жніўня старшыня-дырэктар выклікаў АМАП, калі людзі запатрабавалі выніковых пратаколаў.

На гэтай падставе была падрыхтавана і перададзена калектыўная заява на пяці аркушах з амаль дзвюма сотнямі подпісаў. У прыватнасці, асуджаюцца парушэнні Выбарчага кодэксу, учыненыя членамі выбарчай камісіі на тэрыторыі гімназіі: гэта абмежаванне правоў і забарона прысутнасці на выбарчых участках незалежных назіральнікаў, адмова назіральнікам у азнаямленні з копіяй пратакола, неадпаведнасць колькасці выбаршчыкаў у падліках назіральнікаў і пратаколах камісіі.

Падпісанты былі абураны паводзінамі членаў выбарчых камісій пасля закрыцця выбарчых участкаў. Ім было адмоўлена ў азнаямленні з выніковым пратаколам, эвакуацыя членаў камісіі адбылася пад аховай супрацоўнікаў АМАПа ў той час, калі на тэрыторыі гімназіі знаходзіліся выбаршчыкі, бацькі вучняў, а таксама непаўналетнія дзеці.

Таксама асуджаюцца выказванні «грамадзяніна Лукашэнкі» пра тое, што настаўнікам, якія не падтрымліваюць ідэалогію дзяржавы, не месца ў школьных сценах. Згодна з артыкулам 4 Канстытуцыі Беларусі, ідэалогія палітычных партый, рэлігійных, ці іншых грамадскіх аб'яднанняў не можа навязвацца ў якасці абавязковай для грамадзян. А таму недапушчальны пераслед, звальненні і іншыя рэпрэсіі ў бок настаўнікаў, якія прытрымліваюцца альтэрнатыўных палітычных поглядаў.

Акрамя таго, бацькі катэгарычна забараняюць без дазволу законных прадстаўнікоў збірацы подпісы з непаўналетніх пад любымі дакументамі, адклікаць дзяцей з заняткаў для любых мэтаў, прадстаўнікам праваахоўных органаў весці «прафілактычныя» гутаркі, супрацоўнікам гімназіі праводзіць ідэалагічную працу, накіраваную на аднабаковае асвятленне палітычнай сітуацыі і гісторыі нацыянальных сімвалаў, а таксама патрабаваць адказнасцю за погляды навучэнцаў і іх бацькоў.

«Адмовіцца ад любых ахвяраванняў на патрэбы школы»

Разам з тым ёсць і іншыя прыклады. У гімназіі №4 выкладае фізкультуру **Сяргей Арцюшэўскі**, які падпрацоўвае ратавальнікам. Яго на тры дні пасадзілі на Акрэсціна за тое, што разам з калегамі ратаваў пратэстоўцаў 6 верасня – падчас уцёкаў ад амапаўцаў тыя скакалі ў Свіслач. Абвінавацілі, што не перадаў у рукі праваахоўнікам, а вазіў на другі бераг.

10 верасня яго судзілі, далі штраф 810 рублёў. Пагражалі звальненнем. Адміністрацыя запэўнівае, што Арцюшэўскі будзе працаваць. Бацькі, якія сабраліся ля школы, віталі Сяргея авацыямі – ён якраз вёў школьнікаў на стадыён.

Тым не меней бацькі вучняў занепакоены фактамі і тэндэнцыямі, якія выходзяць за межы прававога поля, і прыйшлі да наступнага рашэння:

- адмовіцца ад любых добраахвотных ахвяраванняў на патрэбы школы;
- адмовіцца ад фарміравання бацькоўскіх камітэтаў і апякунскіх рад;
- адмовіцца ад прысутнасці дзяцей на інфармацыйных гадзінах (палітінфармацыях) дзеля абароны ад інфармацыі ідэалагічнага характару;
- адмовіцца ад удзелу дзяцей у любых мерапрыемствах, прапанаваных гімназіяй, якія не звязаны наўпрост з вучэбным працэсам ці творчасцю.

Згодна з артыкулам 3 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, народ Беларусі з'яўляецца адзінай крыніцай улады ў краіне. На гэтай падставе бацькі гімназістаў маюць намер і надалей сачыць за выкананнем законаў адміністрацыяй і супрацоўнікамі навучальнай установы.

РЭПРЭСІІ

Аштрафавалі адразу шэсць жыхароў маленькага гарадка

І гэта яшчэ не ўсё…

Паводле пратаколаў, складзеных міліцыяй, шэсць жыхароў Скідзеля 6 верасня знаходзіліся ў цэнтры горада на несанкцыянаванай акцыі, у некаторых на плячах былі бел-чырвона-белыя сцягі.

Праваабаронца **Уладзімір Хільмановіч**, які прысутнічаў на судзе, звярнуў увагу на неахайнасць скідзельскіх міліцыянераў, якія рыхтавалі дакументы ў суд.

Нікога з абвінавачаных не азнаёмілі з іх правамі, нікому не далі копію пратакола на рукі. Сведкамі ў суд прывезлі выпадковых людзей. *"Адзін з іх увогуле інвалід 1-й групы і пасля інсульту мае вельмі кепскі зрок. Натуральна, ён нічога асабліва не мог бачыць на вуліцы і ўцямна не мог сведчыць на судзе"*, – канстатуе праваабаронца.

Паказанні іншых сведак, лічыць Хільмановіч, таксама не пацвердзілі не толькі віну, але нават прысутнасць азначаных асоб на вуліцы Леніна 6 верасня.

Тым не менш, прагледзеўшы відэа, суддзя **Дзмітрый Грышын** вынес рашэнне: **Андрэя Міхальчука, Аксану Апасановіч, Валерыя Кашава, Уладзіміра Іаскевіча, Васіля Будзько** аштрафаваць на 22 базавыя велічыні (605 рублёў) кожнага, а **Дзмітрыя Біліду** – на 20 базавых (550 рублёў).

Але на гэтым пераслед жыхароў Скідзеля не скончыўся. Адразу ў судзе начальнік гарадскога аддзела міліцыі маёр **Сяргей Базянкоў** разам са сваім намеснікам маёрам **Кісялёвым** уручылі ім чарговыя позвы з выклікам у міліцыю.

Магчыма, лічыць праваабаронца, у дачыненні да іх распачаты новыя адміністрацыйныя працэс.

Чаму так жорстка абыходзяцца з жыхарамі невялічкага гарадка, якія не нанеслі ніякай шкоды ні гораду, ні яго жыхарам, а пастаялі з бел-чырвона-белымі сцягамі на плошчы ў цэнтры горада? Уладзімір Хільмановіч лічыць, што такім жорсткім чынам, з вялікімі штрафамі, скідзельская міліцыя імкнецца задушыць пратэстныя настроі ў маленькім гарадку.

Не задушаць!

Аляксей МІХАЛЁЎ.

ІХ НОРАВЫ

Не выслужыліся…

У гэты надзвычай напружаны час па-рознаму паводзяць сябе супрацоўнікі міліцыі. Адны стараюцца дзейнічаць так, каб у цывільных людзей не было нараканняў. Другія, як, напрыклад, **Канстанцін Кірылюк** і **Алег Кракасевіч**, пры першай нагодзе ў грубай форме затрымліваюць грамадзян, спадзеючыся на пахвалу з боку начальства. Вось расказ жыхара пасёлка Сенніца, што пад Мінскам, **Максіма Вола** *(на фота)*:

– Ужо стала традыцыяй: я люблю гуляць па наваколлі з бел-чырвона-белым сцягам. 5 верасня каля дома мяне затрымалі два супрацоўнікі міліцыі, Канстанцін Кірылюк і Алег Кракасевіч, пад пагрозай прымянення сілы правялі мяне ў машыну.

Кракасевіч пры выключаным асабістым рэгістратары гаварыў са мной груба, разважаў услых пра неабходнасць фізічнага і сексуальнага гвалту ў дачыненні да такіх, як я. Ён лічыў, што дрэўкі ад сцягоў трэба засоўваць у анальныя адтуліны тых, хто іх носіць.

У мясцовым аддзеле я запатрабаваў сабе адваката. Пратакол складаў не Кракасевіч, а іншы супрацоўнік, **Ігар Нахаеў**, які пагадзіўся прадаставіць мне адваката. Да гэтага міліцыянера ў мяне прэтэнзій няма. Адвакатка Наталля Ванцэвіч прыехала праз гадзіну, яе пусцілі.

Калі скончылі з афармленнем пратакола, я пацікавіўся, ці магу быць вольным да суда, але начавацы давялося ў аддзяленні.

Раніцай па мяне прыехаў аўтамабіль, які завёз мяне ў Мінск у ізалятар часовага ўтрымання на Скарыны, 20. Да работы супрацоўнікаў ІЧУ ў мяне няма пытанняў, але сістэма побыту…

Бялізна не выдаецца ў прынцыпе, людзі мяняюцца кожныя суткі, можа быць такое, што дзесяць чалавек выкарыстоўваюць адны і тыя ж падушкі, навалачкі. У выніку яны выглядаюць скамечанымі, засаленымі анучамі. Вядома, на гэтых анучах зручней, чым на падлозе, але… Туалетную паперу не выдаюць, калі няма – выкручвайся як умееш. Посуду няма. Па вечарах прыносяць кіпень, але набіраць яго няма ў што. Людзі зубамі абгрызаюць пластыкавыя бутэлькі, каб набраць вады і папіць або развесці яе з халоднай і памыць галаву або абцерці цела. Так, я бачыў пакой з надпісам «душ», але, са слоў тых, хто там адносна доўга, нікога туды не вадзілі.

Вокны ў камеры зафарбаваны, натуральнага святла няма, гарыць лямпачка са слабым жоўтым святлом.

Нас усіх, хто быў у камеры, павялі на суд, які вёўся па скайпе. Калі пачаўся працэс, суддзя запытаўся, ці я прызнаю віну. Я адказаў, што мяне затрымалі каля майго дома, а са сцягам гуляю штодзённа, выкарыстоўваю яго як спосаб упрыгожыць сябе і вылучыцца з натоўпу.

Міліцыянеры, якія мяне затрымлівалі, магчыма, ужо разлічвалі, што мне дадуць сутак дзесяць ці пятнаццаць, а яны атрымаюць ад свайго начальства падзяку, а то і павышэнне. Прамахнуліся. Не толькі не выслужыліся, але і пакрылі сябе сорамам.

Суддзя **Аляксей Крапачоў** не мог не звярнуць увагу на блытаніну і несупадзенне фактаў з боку супрацоўнікаў міліцыі Канстанціна Кірылюка і Алега Кракасевіча. Жанчыны-сведкі, якія бачылі, як мяне затрымлівалі, выкрылі ўсю іх хлусню і непрафесійнасць.

***

У выніку Максім Вол быў апраўданы, у яго дзеяннях суддзя А.Крапачоў не ўбачыў ніякага злачынства, а таму хлопца тут жа вызвалілі з-пад варты.

Што і казаць, не ўдалося выслужыцца міліцыянерам Канстанціну Кірылюку і Алегу Кракасевічу. Добра было б, каб гэты ўрок пайшоў ім на карысць.

Сяргей ВЯРЖБІЦКІ.

НУ І НУ!

Са страху пераплыў Нёман і два дні баяўся выходзіць на вуліцу

На ўмовах ананімнасці гродзенец распавёў журналістам, што прыйшоў на плошчу ў нядзелю, каб сказаць сілавікам: спыніце бязмежжа! На ім была майка з "Пагоняй", на шыі – бел-чырвона-белы сцяг.

На плошчу прайсці не ўдалося, паколькі ўсё было перакрыта, таму маладзён стаяў каля абласнога драмтэатра і, вядома, быў вельмі заўважны. Да яго пад'ехаў шэры бус без нумароў, адтуль выскачылі людзі ў цывільным...

А далей, распавядае хлопец, усё было, як у кіно. Ён пабег да Нёмана, ганіцелі – за ім, і нічога не заставалася рабіць, як толькі кінуцца ў ваду.

"Раней я спрабаваў пераплыць Нёман, але мне гэта не ўдалося, – распавядае гродзенец. – *А цяпер я быў у адзенні, на нагах – красоўкі, на шыі – бел-чырвона-белы сцяг".*

Людзі ў цывільным крычалі, каб вярнуўся: маўляў, утопішся, – але ён адказаў ім, што гэта будзе на іх сумленні, і плыў далей. Дарэчы, бел-чырвона-белы сцяг трымаў моцна, не выпусціў.

У тым месцы шырыня Нёмана метраў 300, але страх быў такі, што наш герой даплыў да другога берага. Людзі, якія гулялі побач з Нёманам, дапамаглі яму выбрацца з вады, далі сухую куртку, выклікалі таксі і адправілі дахаты.

Хлопец вельмі баяўся, што яго арыштуюць, але ніхто з міліцыі так і не з'явіўся.

"Рукі яшчэ доўга трэсліся пасля гэтага. Два дні баяўся выходзіць на вуліцу", – прызнаецца ён.

Аляксей МІХАЛЁЎ.

ЧУЛІ?

Аднавіў працу Іспанскі візавы цэнтр

Ён пачаў дзейнічаць з 14 верасня.

Падаваць заяўкі на атрыманне візы можна будзе з панядзелка па пятніцу з 9.00 да 17.00. Аднак прымаць будуць толькі тых, хто запісаўся на прыём анлайн (па папярэднім запісе).

Заяўкі на атрыманне візы будуць прымацца ад грамадзян Беларусі ці законных рэзідэнтаў для наступных катэгорый віз:

– члены сям'і грамадзян Іспаніі або ЕС,

– маракі і транспартнікі,

– студэнты і законныя жыхары Іспаніі,

– для ўдзелу ў судзе або крымінальным працэсе,

– пры наяўнасці запрашэння дзяржаўных або ўрадавых устаноў,

– з мэтай лячэння.

Народная Воля http://www.nv-online.info
18 ВЕРАСНЯ 2020 г.

ЖАНЧЫНЫ З ЛЕГЕНДЫ

Анатоль БУТЭВІЧ

КАХАННЕ З ПЕРШАГА ПОГЛЯДУ

(Працяг. Пачатак у №№63,65,67,69–73.)

Яна не заставалася ў цяні свайго знакамітага бацькі ніколі. Проста навучылася ў яго настойлівасці, мэтанакіраванасці, абачлівасці, чым карысталася па жыцці напоўніцу. Нават зерне дзяржаўнай мудрасці перахапіла ў бацькі. Усё гэта спатрэбілася адзінай дачцэ вялікага князя літоўскага Вітаўта Вялікага Соф'і, калі стала яна жонкай Васіля – старэйшага сына вялікага князя маскоўскага і ўладзімірскага Дзмітрыя Данскога.

Што – зноў палітычны шлюб, як здаралася гэта найчасцей? І так, і не так. Вядома, паяднанне намаганняў Вялікага Княства Літоўскага і Маскоўскага княства стварала надзейную заслону заваёўніцкім набегам Залатой Арды. Ды і памкненні вялікалітоўскіх вояў стрымлівала, бо маскоўска-літоўскія войны не былі рэдкасцю. Аднак жа, што праўда, было тут і сапраўднае каханне. Узаемнае.

Так сталася, што чатырнаццацігадовы сын Дзмітрыя Данскога апынуўся ў ардынскім палоне, заложнікам стаў. Ды пашэнціла маладому княжычу – цудам выбавіўся з рук хана Тахтамыша. Падчас доўгай дарогі дамоў праз Малдову, Крым, Венгрыю ў 1386 годзе Васіль апынуўся ў двары Вітаўта, які на той час не быў яшчэ вялікім князем літоўскім. Вітаўт прыняў яго ў замку Марыенбург (цяпер Мальбарк у Польшчы). Ад унутраных звадаў у Вялікім Княстве Літоўскім Вітаўт уцёк да крыжакоў і ў студзені 1384 года заключыў Кёнігсбергскае пагадненне з Тэўтонскім ордэнам. Во парадокс: Вітаўт з роднай зямлі ўцякаў да крыжакоў, а Васіль імкнуўся дамоў з Залатой Арды.

Убачыўшы ў двары князя сваю равесніцу – дачку Вітаўта жвавую Соф'ю, – Васіль быў захоплены яе прыгажосцю і паводзінамі. Кажуць, што Соф'я пабрала ад сваёй бабулі Біруты – колішняй жрыцы-вайдэлоткі на язычніцкім літоўскім капішчы і жонкі Вітаўтавага бацькі вялікага князя літоўскага Кейстута – усю да кропелькі яе пекнату. А прыгажосць гэтая была такой моцы, што не стрываў Кейстут, парушыў звычай, які забараняў жрыцы-вайдэлотцы нават адлучацца з капішча, дзе аберагала яна вечны агонь Зніч, а не тое што замуж выходзіць. Ды хіба для вялікага князя існуюць нейкія забароны, калі трапіў ён у палон дзявочай прыгажосці? Загадаў выкрасці прыгажуню. На тое і воля княская – зрабілі, як загадаў. І стала Бірута жонкай Кейстута, а пасля – і маці Вітаўта.

А цяпер вось бабуліна прыгажосць перадалася ўнучцы Соф'і. Дзівіцца то й праўда было чаму: чатырнаццацігадовае дзяўчо не толькі мела востры розум, але і на зайздрасць іншым умела лоўка ездзіць конна, і – што зусім цяжка ўявіць – разам з дарослымі мужчынамі ахвотна палявала на дзікіх звяроў. Любіла вясёлыя забавы, асабліва танцы.

Паназірала Соф'я за паводзінамі нечаканага госця, і спадабаўся ёй прыгожы маскоўскі хлопец, захапіў юнае сэрца. А неўзабаве ён прапанаваў князёўне руку і сэрца. Не адмовіла Соф'я. Бацька яе не запярэчыў. Адбыліся заручыны. Аднак княжыч мусіў выправіцца ў далёкую дарогу – яму неабходна было дабрацца

Калаж Ірыны ПУСТАВАЛАВАЙ.

да Масквы. На ад'езд цвёрда паабяцаў вярнуцца, каб пашлюбіцца з Соф'яй. Яна ж з бацькам засталася ў чаканні ягонага вяртання. Час ішоў марудна, а сэрца юнай князёўны не знаходзіла супакаення.

Мінуў год, другі. Ад маскоўскага княжыча ніякіх звестак. Што было думаць заахвочанай да шлюбу Соф'і? Хоць ты шукай новага жаніха. Але ж сэрцу не загадаеш, прыемныя хвіліны з памяці не выкінеш. Аказалася, затрымку інспіраваў Дзмітрый Данскі, які не надта прыхільна паставіўся да сынавага выбару, гэткі вялікалітоўскі вектар не ўваходзіў у бацькавы планы, бо ведаў маскоўскі князь накірунак Вітаўтавых памкненняў. Толькі пасля смерці Дзмітрыя 19 мая 1389 года прыехала да Вітаўта, які ўсё яшчэ быў трокскім князем, высокае пасольства, каб пацвердзіць ранейшыя шлюбныя намеры. Васіль І Дзмітравіч на той час ужо стаў вялікім князем маскоўскім і ўладзімірскім. Для Соф'і пачаліся зборы ў далёкую і небяспечную дарогу. Ехаць трэба было па землях, якія ваявалі. Ды хіба гэта небяспека для закаханага сэрца? Пачуццё блізкай еднасці і жаданне сямейнага шчасця перамаглі ўсялякія апасенні.

Разам з дачкой Вітаўт паслаў у дарогу вялікую світу на чале са сваім паплечнікам – гальшанскім князем Іванам Альгімонтавічам, бацькам Андрэя Вязынскага, дачка якога Соф'я Гальшанская стала пазней чацвёртай жонкай караля польскага Ягайлы і пачынальніцай знакамітай Ягелонскай дынастыі. Дарэчы, Вітаўт меў цесныя сувязі з родам Гальшанскіх. Ды і Соф'і быў ён сватам ад імя Ягайлы. У 1378 годзе Вітаўт другі раз ажаніўся – з Ганнай, дачкой смаленскага князя Святаслава Іванавіча, якая была сястрой Агрыпіны, жонкі Івана Альгімонтавіча Гальшанскага. У 1418 годзе, адразу ж пасля смерці Ганны, Вітаўт узяў шлюб з гальшанскай княгіняй Уллянай, цёткай каралевы Соф'і Гальшанскай.

Соф'я Вітаўтаўна выехала па моры з Данцыга (цяпер польскі горад Гданьск) і праз Рыгу, Пскоў, Ноўгарад 1 снежня 1390 года прыбыла ў Маскву, у якой пражыла ажно 63 гады. Тут яе, як і па ўсёй дарозе, урачыста сустракалі высокія свецкія і царкоўныя асобы. Вянчанне маладых адбылося ў дні святкавання Божага нараджэння 9 студзеня 1391 года ў велічным крамлёўскім Успенскім саборы па блаславўленні самога мітрапаліта Кіеўскага, Рускага і Літоўскага Кіпрыяна. Шлюбныя ўрачыстасці з удзелам шматлікіх высокіх гасцей з абодвух бакоў шумелі некалькі дзён.

Маскоўскае жыццё Соф'і склалася так, што са сваім бацькам пасля шлюбу яна сустрэлася толькі праз 7 гадоў. У 1398 годзе Соф'я разам з Васілём прыехала ў Смаленск, дзе Вітаўт падараваў дачцэ ў гонар яе шлюбу абраз Смаленскай Божай Маці Адзігітрыі.

Шчаслівыя маладыя не паспелі напоўніцу нацешыцца сумесным жыццём. Неўзабаве Васіль мусіў выехаць з Масквы па неадкладных дзяржаўных справах. У маі 1395 года ў Соф'і нарадзіўся першынец – Юрый, хоць сама Соф'я ледзь не адышла ў лепшы свет ад цяжкай хваробы. А ўсяго 9 дзяцей было ў сям'і. Пяцёра сыноў, з якіх выжыў толькі адзін, пяты, – Васіль. Соф'я нарадзіла яго ў свае 44 гады, ён стаў вялікім князем маскоўскім і ўладзімірскім. Нарадзіла Соф'я і чатырох дачок, якія былі жаданымі партнёркамі для многіх прадстаўнікоў высокіх дамоў Русі і Еўропы. Іхняя Ганна выйшла замуж за будучага візантыйскага імператара Іаана VIII Палеалога, Настасся – за ўнука вялікага князя літоўскага Альгерда, слуцкага князя і заснавальніка дынастыі Алелькавічаў Аляксандра Уладзіміравіча Алелькі, Марыя – за маскоўскага баярына з роду Гедымінавічаў Юрыя Патрыкеевіча, сына вялікалітоўскага князя Патрыкея Нарымонтавіча, Васіліса – у першым шлюбе была за Аляксандрам Брухатым, у другім – за Аляксандрам Узметнем, абодва князі суздальска-ніжагародскія. Такім чынам праз шлюбныя повязі пашыралася поле прыхільнікаў сям'і вялікага князя маскоўскага і самога Маскоўскага княства.

З гэтага часу ў Маскве з'явілася так званая літоўская партыя, якая існавала некалькі дзясяткаў гадоў і ўплывала на ўзаемаадносіны паміж Масквой і Княствам. Некаторыя даследчыкі нават знешнія прыкметы гэтага апісалі. У тым ліку ў манетнай сферы. Вядома, што вялікія князі маскоўскія не адмаўляліся ад магчымасці выпускаць свае манеты. Даследчыкі адзначаюць на іх тры віды выявы вершніка: вершнік з сокалам, вершнік з кап'ём і вершнік кшталту вялікалітоўскага – з узнятым над галавой мячом.

Падчас княжання Васіля Дзмітравіча было выпушчана 17 розных чаканак срэбных манет. На некаторых быў надпіс "князя Василия всея Руси", што сведчыць аб яго вышэйшым за вялікага князя маскоўскага статусе. А яшчэ – на некаторых была эмблема, якая нагадвала вялікалітоўскую Пагоню. Гэткая ж выява была і на пячатцы Васіля. Праўда, была і іншая выява – сакольнічы з птушкай у руцэ. Ды ўсё ж вялікалітоўская Пагоня не была чужой вялікім князям маскоўскім.

Захавалася 87 розных манет Васіля II Васільевіча Цёмнага, сына Васіля Дзмітравіча, на некаторых ён пачаў выбіваць словы "господарь всея Руси". Маецца шмат штэмпеляў Васіля Цёмнага, на якіх акрамя тых жа выяў, што былі і ў Васіля Дзмітравіча, ёсць выява вершніка з узнятым над галавой мячом, а таксама прататып пазнейшага герба Масквы.

Ды і на нядобрыя водгукі выклікала часам гэтая "літоўская партыя". Калі ў 1547 годзе ў Маскве адбыўся вялікі пажар, пайшла гуляць пагалоска, што гэта справа рук Глінскіх. Маўляў, бабуля цара Івана Васільевіча Грознага і маці Алены Глінскай Ганна быццам бы раскопвала магілы, даставала ў нябожчыкаў сэрцы, сушыла, а пасля здрабняла, атрыманы парашок сыпала ў ваду, брала яе з сабой, ездзіла па маскоўскіх вуліцах і крапіла іх гэтай вадой, ад чаго пабудовы і гарэлі. За гэткія дзеянні раз'ятраныя масквічы хацелі забіць Ганну, і толькі Іван, пакараўшы зачыншчыкаў, ўратаваў сваю бабулю і яе сына Міхаіла.

Акрамя Соф'і важную ролю ў літоўскай партыі адыгрываў мітрапаліт Кіпрыян. Ён атрымаў Кіеўскую мітраполію пры падтрымцы вялікага князя літоўскага Альгерда, а таму меў добрыя стасункі з усімі вялікалітоўскімі ўладцамі, у тым ліку з Вітаўтам, які ў 1392 годзе стаў вялікім князем літоўскім. А вось Вітаўт не заўсёды захоўваў прыязнае стаўленне да свайго зяця, палітыка вымагала ўлічваць найперш інтарэсы сваёй дзяржавы. На гэтай аснове адбываліся нават збройныя канфлікты з Маскоўскім княствам. Дастаткова згадаць, што ў 1404 годзе Вітаўт паўторна пасля 1395 года далучыў да Вялікага Княства Літоўскага Смаленск, а праз год вырушыў на Пскоў.

У выніку намаганняў Вітаўта многія землі Маскоўскага княства апынуліся ў складзе ВКЛ, нямала рускіх княстваў прызнала васальную залежнасць ад вялікалітоўскага князя. Тым не менш сустрэчы і гасцяванні Вітаўта ў вялікага князя маскоўскага, а Васіля – у Вітаўта былі даволі частымі. Ды некаторыя расійскія даследчыкі сцвярджаюць, што пасля смерці Вітаўта ў 1390 годзе Масква, як і многія гарады Паўночна-Усходняй Русі, уздыхнула з палёгкай – мінулася рэальная пагроза быць уключанай у склад Вялікага Княства Літоўскага.

Разам з мужам Соф'я Вітаўтаўна апекавалася ўзвядзеннем праваслаўных храмаў у Маскве. Так, Благавешчанскі сабор у Крамлі будаваўся пад іхнім пастаянным назіраннем. У 1405 годзе Соф'я заказала яго роспіс слыннаму майстру Андрэю Рублёву, які выканаў працу разам з Феафанам Грэкам.

Падчас дынастычнай вайны на Русі ў 1425–1453 гадах Соф'я накіроўвала дзеянні сына Васіля, за жонку якому выбрала серпухаўскую княжну Марыю, праўнучку вялікага князя літоўскага Альгерда. Пасля смерці мужа (27 лютага 1425 года) на чале маскоўскага пасада стала сама Соф'я. Праўда, апеку над дачкою і яе малалетнім сынам Васілём, якому быў перададзены трон, узяў Соф'ін бацька Вітаўт. Гэта яшчэ больш узмацніла вялікалітоўскі ўплыў у Масковіі. Асабліва апекавалася Соф'я ўнукам – будучым вялікім князем Іванам III Васільевічам, дачка якога Алена стала пазней жонкай вялікага князя літоўскага і караля польскага Аляксандра Ягелончыка.

Пераняятая ад бацькі рашучасць і смеласць дапамагалі Соф'і безаглядна распраўляцца нават з князямі, калі яны станавіліся ўпоперак яе дарогі. Вядомы факт, што на вяселлі свайго сына Васіля 8 студзеня 1433 года проста перад усім народам Соф'я сарвала з князя звенігародскага, стрыечнага сынавага брата, Васіля Юр'евіча Касога каштоўны пояс, які некалі належаў маскоўскаму княскаму дому і быў украдзены ў Дзмітрыя Данскога.

Шмат, вельмі шмат давялося перажыць Соф'і, якая мела за плячыма ўжо даволі грунтоўны жыццёвы багаж. На яе долю выпалі татарскія здзекі з блізкіх людзей, нямала сіл і здароўя адабрала ўнутраная барацьба за ўладу, у выніку чаго яе адзіны сын Васіль II Васільевіч, які з 1425 года стаў вялікім князем маскоўскім, быў асліплены і атрымаў мянушку Цёмны. Яго называюць адной з самых трагічных фігур у гісторыі Русі. Пры Соф'і здарыліся маскоўскія пажары ў 1438 і 1444 гадах, голад і засуха ў 1422 і 1444 гадах. У выніку ўсё той жа зацятай міжусобнай барацьбы Соф'я мусіла ўцякаць з Масквы, была зняволена. У 1446 годзе яна выкупіла з татарскага палону свайго сына Васіля, сама ж амаль год была ў зняволенні ў Дзмітрыя Шамякі. У 1451 годзе 80-гадовая Соф'я брала ўдзел у абароне Масквы ад ардынскага нашэсця, арганізавала народнае апалчэнне. Затым вялікая княгіня пайшла ў Белазёрскі манастыр на Валагодчыне, стала манахіняй Еўфрасінняй.

Як і яе бацька Вітаўт, які пражыў 80 гадоў, Соф'я таксама была доўгажыхаркай. Памерла на 82-м годзе жыцця – 15 чэрвеня 1453 года, у той жа год, што і Дзмітрый Шамяка, які некалі зняволіў яе, а пасля быў атручаны па загадзе Соф'інага сына. "...*Июня пятнадцатаго скончалась великая княгиня Софья, черницей в Вознесенском монастыре*".

Пахавана Соф'я Вітаўтаўна ў Вазнясенскім жаночым манастыры Крамля, дзе знайшла спачын і вялікая княгіня маскоўская, маці Івана Грознага Алена з роду Глінскіх.

(Працяг будзе.)

СУЧАСНАЯ ТРАГЕДЫЯ

«Граната трапіла ў грудзі, аскепак прайшоў праз лёгкае»

Расказвае Аліна, жонка 30-гадовага Рамана Зайцава:

"9 жніўня ён пайшоў на мітынг са сваімі сябрамі, а раніцай апынуўся ў рэанімацыі. Проста ў грудзі прыляцела святлашумавая граната, а яе аскепак працяў скуру і моцна зачапіў лёгкае. На шчасце, цяпер Раман ужо апрытомнеў і настроены на папраўку.

Усе папярэднія дні я была побач з мужам у Мінску. Цяпер прыйшлося на некалькі дзён з'ехаць дадому, у Горкі. Тое, што Раман прыйшоў у прытомнасць, лекары называюць цудам.

Са слоў медыкаў, яго стан здавальняючы. Рома ўжо можа есці, крыху гаворыць і сядзіць. Нам давалі мінімальны шанец на ачуньванне.

Мы жывём у Горках, але ў сталіцы Рома зарэгістраваны як ІП, тут ён працуе. Таму цалкам лагічна, што ён мог апынуцца на вячэрнім мітынгу ў Мінску. Разам з сябрамі ён вырашыў выйсці на мірны пратэст і паглядзець, што адбываецца на вуліцах.

Ён быў далёка ў натоўпе – дакладна не наперадзе ўсіх. Калі да людзей пачалі набліжацца вадамёты, ён зразумеў, што пара сыходзіць. Рушыў наперад, каб забраць сваіх таварышаў. У гэты момант яму ў грудзі прыляцела святлашумавая граната.

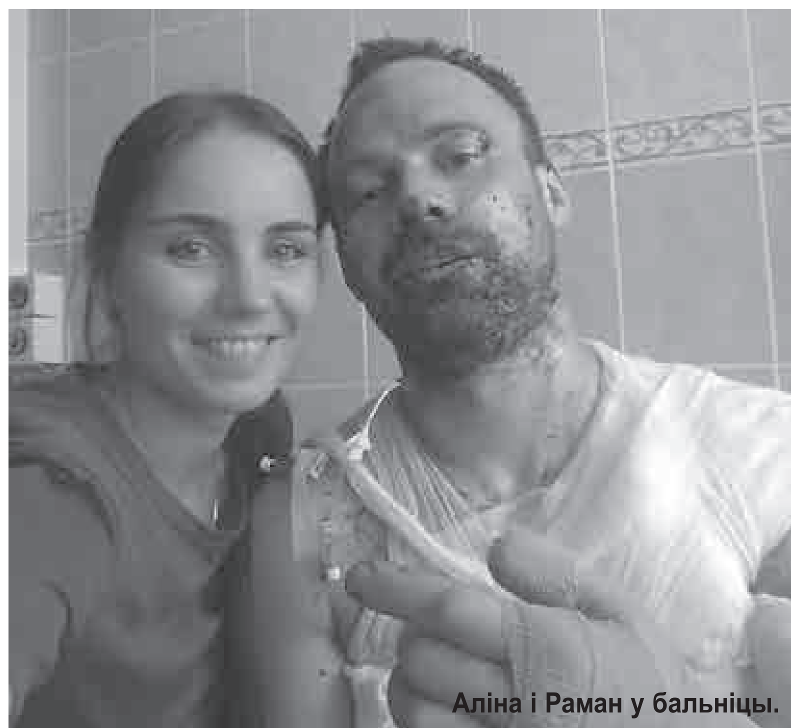
Рому экстранна шпіталізавалі, зрабілі аперацыю і паклалі на ШВЛ. Да таго ж аказалася, што яму разарвала фалангі двух пальцаў на руцэ, а сам ён атрымаў чэрапна-мазгавую траўму другой ступені.

Ірваныя раны яму ўжо зашылі, апёкі загояцца – ёсць магчымасць усё гэта выправіць хірургічна. Самае балючае пытанне датычыцца лёгкага: яго вельмі моцна закранула. Цяпер на грудзях у Ромы дзіркі, яны не зарастуць, яму давядзецца рабіць перасадку скуры.

Пра тое, што ён паранены і знаходзіцца ў вайсковым шпіталі, я даведалася ад сястры з Чэхіі. Інтэрнэт у Беларусі не працаваў, і мне расказалі па тэлефоне. Сястра ўбачыла фотаздымак Ромы ў сацсетках. Яна да канца не была ўпэўнена, што гэта ён, – спадзявалася, што на здымку нехта іншы. Спыталася ў мяне, дзе Рома. Я сказала, што ён планаваў быць дома. Яна ж дадала, што ў каментарыях ужо пачалі пісаць: на фота – Раман Зайцаў. Пад фота былі згаданы кантакты шпіталя. Я набрала нумар, і мне пацвердзілі: муж знаходзіцца на аперацыі.

Пакуль Раман быў у рэанімацыі, нікога са сваякоў да яго не пускалі. У мяне быў абсалютны шок і нявера ў тое, што адбылося.

Разумееце, у нас двое дзяцей: сыну пяць, а дачцэ няма і годзіка, – і ў мяне нават не было сіл імі займацца. Я не бачыла ўсе гэтыя фотаздымкі і не магла паверыць, што гэта адбылося з намі. Незнаёмыя людзі адразу сталі прапаноўваць нам збор грошай, а я проста хацела, каб нас не чапалі, пакуль не высветліцца сітуацыя. Мне здавалася, што свет паваліўся і сэнсу існаваць ужо няма. Так, нават нягледзячы на тое, што ў мяне двое дзяцей.

Аліна і Раман у бальніцы.

Калі Раману стала лепш і ён змог расплюшчыць вочы, яго перавялі ў хірургію. На наступны дзень ён папрасіў тэлефон і сам патэлефанаваў мне. Ён вельмі ціха і слаба сказаў: «Здароў, гэта я». Вельмі перажывае за нас, паўтарае, што вельмі нас любіць. Ну ён жа не вінаваты, што ўсё так атрымалася... Рома пайшоў, як і іншыя людзі, на мірны мітынг – пасвяціць ліхтарыкам і выказаць сваю пазіцыю. Ніхто не ведаў, што гэта акалічнасць пераверне ўсё наша жыццё.

Пакуль урачы не даюць ніякіх прагнозаў наконт будучыні Рамана. «Жыць будзе, калекам не застанецца», – вось іх словы, якія дораць мне вялікую надзею.

Сёння я стэлефанавалася з дактарам, які яго лечыць, але мне нічога выразнага не паведамілі. Людзі працягваюць збіраць нам грошы на рэабілітацыю. Зразумела, што пад гэтым словам маюцца на ўвазе не простыя фізпрацэдуры. У нас будзе вельмі доўгі шлях аднаўлення – хлопец малады, яму трэба жыць і ўтрымліваць сям'ю. Разумееце, я сем гадоў проста жыла "за мужам" – нават самыя элементарныя пытанні вырашаў ён.

Дагэтуль не разумею, чаму супраць натоўпу было вырашана ўжыць святлашумавыя гранаты. Так робяць толькі ў вайну: «Ну падумаеш, пару чалавек пацярпелі». А як далей будзе жыць гэты чалавек і яго сям'я, нікога не хвалюе. Але ж так быць не павінна! Калі я вяртаюся дадому з палаты Рамана, мяне вельмі моцна накрывае. Я плачу, збіраю волю ў кулак і іду далей. А што яшчэ мне застаецца рабіць?"

ИЗ ПЕРВЫХ УСТ

Денис РУТЕНКО: «От спорта я полностью отошел…»

Известный белорусский гандболист рассказал «Народной Воле» о своей гражданской позиции и о том, почему подписал письмо против насилия и беззакония в стране.

В этом году **Денис РУТЕНКО** – младший брат еще одного звездного гандболиста Сергея Рутенко – завершил карьеру. За национальную сборную он провел 126 матчей и забросил 306 голов (по обоим показателям входит в десятку лучших гандболистов в истории Беларуси).

Но Денис Рутенко проявил себя не только в спорте. Он из тех, кто не прячет голову в песок, и в жизни…

– Как я мог не поставить подпись под письмом, когда видел, что происходит в стране? – говорит Денис. – Я подписывался против неоправданной жестокости, против обмана. Не хочу, чтобы людям открыто и нагло врали в глаза.

– Политикой раньше интересовались?

– Я, как и многие другие люди, до этих выборов был абсолютно аполитичным человеком. Более того! Всегда говорил (и сейчас этого не скрываю), что поддерживал многие решения властей и президента.

Но еще в предвыборный период, как известно, арестовали одного из кандидатов на президентский пост Сергея Тихановского, по телевидению показали какие-то непонятные деньги, которые якобы нашли у него… Были и другие моменты и действия властей, которые мне не только не понравились, но просто разочаровали. И я решил: вряд ли я буду сейчас голосовать за Александра Лукашенко.

А то, что произошло после 9 августа, это вообще ни в какие ворота!.. Так что спасибо властям – разбудили во мне гражданина с позицией, подтолкнули в политику.

– О событиях после выборов узнавали из интернета или сами были их участником?

– Лично я не пострадал, но знакомые рассказывали, что имели «счастье» пообщаться с ОМОНом, когда возвращались домой с работы. Просто оказались не в тот час и не в том месте. Когда человек идет по улице, к нему подбегают и начинают бить – это нормально? Кого-то забирали в изолятор, кого-то избили и бросили…

Я не мог не доверять этим людям и смотреть на то, что происходит. Было очень больно. Читал новости в независимых СМИ, пытался смотреть государственное телевидение, чтобы, как говорят, была полная картина мира.

Но честно скажу: после этого смотреть БТ я, наверное, уже никогда не смогу. Организм больше не примет картинку после той порции лжи, что я увидел и услышал. И это при том, что я всегда старался объективно разобраться в любой ситуации. Не хочу сказать, что в телеграм-каналах всегда пишут правду, но там хотя бы можно посмотреть видео, которые записывали на телефоны люди, и самому сделать какие-то выводы. Но вранье государственного телевидения, конечно, зашкаливало.

– А вот власти, наоборот, считают, что сообщения о пытках и избиениях – это в своем большинстве фейковые вбросы, чтобы повлиять на сознание людей…

– Глупости! Это ужасно, когда тебе нагло врут в глаза! Когда в советские времена у людей были только радио и телевизор, в котором были три

программы, то, конечно, манипулировать сознанием людей было проще.

А сейчас у каждого телефон, практически каждый видит и слышит от очевидцев то, что происходит на самом деле. И когда публично заявляют, что люди, извините, попы мазали синей краской, а затем показывали как результат избиения, то это уже, знаете, верх цинизма.

И то, что журналистов за их работу судят и отправляют на «сутки», – это тоже в голове не укладывается. А в это время министр внутренних дел Юрий Караев заявляет, что недопустимо трогать журналистов. И снова – полный цинизм, потому что уже на следующий день после заявления журналистов снова прессовали.

– Под этот каток, кстати, попадают и спортивные журналисты. Серега Щурко – один из последних, кто получил «сутки»…

– Ну да, Сергей же не работает на Russia Today. Человек он активный, имеет свою позицию, зачем такой на свободе?

У нас в стране уже вообще доходит до того, что в своем дворе запрещают собираться. Я, например, живу в жилом квартале «Каскад», вместе с соседями выходили на улицу, общались. Оказывается, нельзя, если больше 50 человек в одном месте! Мне что, надо заявку в Мингорисполком подавать, чтобы с соседями побеседовать? Это же маразм!

Но самое ужасное, что ты понимаешь: с этим маразмом пока ничего невозможно сделать. Подпись свою поставил под обращением спортивной общественности – это пока все, что могу. Хотелось показать, что я на стороне правды, а не маразма.

– Так некоторые спортсмены и подпись побоялись поставить, хотя, наверное, всё понимают. Молчат многие гандболисты, футболисты, хоккеисты…

– Возможно, некоторые и на самом деле искренне верят в провластную версию развития событий, «внешний заговор» и так далее. Но мне все-таки кажется, что большинство спортсменов – люди разумные, а поэтому всё видят и понимают.

Но я не могу за всех сказать, почему они молчат. Хотя в такой ситуации, думаю, нужно было бы хоть как-то обозначить свою позицию. Потому что те, кого задерживали и избивали, – это белорусы, настоящие или потенциальные болельщики. А спортсмены всегда должны поддерживать своих болельщиков.

Перед началом сезона или в трудные минуты клубы всегда собирают своих фанатов и говорят: «Сегодня нам нужна ваша поддержка. Вместе мы выстоим!» А сегодня многим любителям спорта нужна такая поддержка.

– Насколько известно, ваш брат, который после ухода из спорта, занимается бизнесом, тоже промолчал по поводу вышеупомянутых событий. Или я что-то упустил?

– Мы много общались по этому поводу, но у него есть свое мнение.

– И что говорит?

– О том, что говорит Сергей, лучше спросить у него.

– Если отвлечься от политики… После ухода из большого спорта вы уже определились с будущим местом работы?

– Будем считать, что на данный момент я пока безработный, хотя варианты есть всегда. Одно могу сказать – от спорта я полностью отошел.

Алесь СИВЫЙ.

ПА-ЗА ГУЛЬНЁЙ

з Алесем СІВЫМ

Ад перастаноўкі месцаў складнікаў сума не мяняецца

Апошнімі днямі ў беларускім хакейным сямействе суцэльны кадравы перагрус. На гэтым тыдні нарэшце “засвяціўся” былы міністр унутраных спраў і кіраўнік Назіральнага савета хакейнага клуба “Дынама-Мінск” Ігар Шуневіч.

Калі Шуневіч быў на пасадзе міністра, яго прозвішча было ўвесь час на слыху. То ён у форме НКУС на публіцы з’явіцца, то прадстаўнікоў секс-меншасцяў “дзіравымі” назаве, то скульптуру гарадавога ля Міністэрства ўнутраных спраў ледзь не прыраўняе да святых. Праўда, у параўнанні з тым, што твораць сілавікі сёння, дзеянні міліцыі некалькі гадоў таму і заявы самога Шуневіча можна назваць дзіцячымі забавамі.

З чэрвеня мінулага года, калі Ігар Шуневіч пайшоў у адстаўку, пра яго не было практычна нічога чуваць. І вось зараз – новая пасада.

Справа ў тым, што былы генеральны дырэктар хакейнага “Дынама” Дзмітрый Баскаў стаў не толькі старшынёй Федэрацыі хакея Беларусі, але і ўзначаліў Назіральную раду хакейнага клуба “Дынама-Мінск”. А Шуневіча адправілі на месца Баскава.

Як адзначыў сталічны клуб, *“прызначэнне Ігара Шуневіча ў сітуацыі, якая склалася, з’яўляецца найбольш лагічным крокам, паколькі менавіта пры ім была вызначана новая філасофія клуба, накіраваная на выхаванне новага пакалення лідараў “Дынама”*.

Да слова, менавіта ў той час, калі Шуневіч быў кіраўніком Назіральнай рады сталічнага клуба, сённяшняга трэнера “Зуброў” Крэйга Вудкрафта ледзь не са скандалам вытурылі з Беларусі.

“Перад Алімпіядай Крэйг Вудкрафт у чарговы раз заявіў, што яго звальненне з клуба стала для яго нечаканасцю, – распавядаў у той час генеральны дырэктар “Дынама” **Анатоль Курылец**. – *Я афіцэр і кажу шчыра: Крэйг вёў перамовы са швейцарцамі ўжо са снежня, пачаўшы іх на Кубку Шпенглера. Гэта мы даведаліся пра яго двайныя гульні толькі ў маі.*

Пры гэтым ён выставіў умовы новага кантракта – амаль у два разы больш, чым адразу. Далей настойваў на дзевяці легіянерах ў складзе. І тое, што ён зараз распавядае, які ён добры, – паверце, гэта далёка не так. Яшчэ адзін яскравы прыклад: ні Дуаер, ні Покавіч (былыя трэнеры “Дынама”) ніколі не папрасілі б аплаціць набыты ў трэнерскую падсвечнік коштам у 2 рублі. А Вудкрафт з такой просьбай прыходзіў”.

Сёння, канадцу, які праз два гады пасля адстаўкі зноў быў запрошаны на працу ў Мінск, відаць, ужо не ўзгадваюць падсвечнік за 2 рублі, тым больш што праца Крэйга Вудкрафта бачна ўсім – справы каманды пайшлі ўверх.

А вось кіраўніцтва, як бачым, тасуецца, ніяк яны не ўсядуцца. Праўда, як кажуць, ад перастаноўкі месцаў складнікаў сума не мяняецца. Даіць дзяржаўны бюджэт будуць і так, і гэтак.

ПАЗІЦЫЯ

«Кім выхаваны гэтыя людзі, што гатовы хлусіць кожны дзень?»

Вядомая беларуская мотападарожніца Кацярына Дубаневіч выказала сваё стаўленне да таго, што адбываецца ў краіне.

Кацярына падарожнічае на матацыкле по ўсім свеце ўжо даўно, шмат якія краіны пабачыла, і ёй ёсць з чым параўнаць тое, што зараз адбываецца ў Беларусі.

“Некаторыя мяне папракаюць: “не лезь у палітыку!”, “цябе ўвесь свет чытае”, “майданутая”, – *кажа Кацярына*. – Такое і многае іншае я чытаю на працягу апошняга месяца ў сябе ў сацыяльных сетках. 35 гадоў я ніякім чынам не датычылася палітычных тэм і з задавальненнем не датычылася б іх яшчэ столькі ж. Пісаць пра новыя дарогі, прыгоды, дзяліцца радасцю адкрыццяў і фотаздымкамі выдатных месцаў нашай планеты мне падабаецца значна больш.

Але я не магу рабіць выгляд, што ўсё добра, калі гэта не так. Маўчаць і публікаваць глянцавыя малюначкі азначае прызнаць, што нармальна запіхваць 16-гадоваму хлопцу ў рот дубінку, каб ён крычаў, што любіць АМАП.

Што нармальна збіваць і гвалтаваць маладых хлопцаў.

Нармальна, калі людзі ў масках і без апазнавальных знакаў ламаюць дзверы і выносяць маёмасць, разбіваюць шкло ў машынах і прабіваюць шыны матацыклаў.

Нармальна праводзіць суды са сведкамі ў масках, якія блытаюцца ў паказаннях і адмаўляюцца назваць свае імёны.

Нармальна біць дзяўчынак з бел-чырвонымі касічкамі, а хлопцам нажамі адразаць валасы.

Нармальна хлусіць, падрабляць дакументы і парушаць усе артыкулы Канстытуцыі.

Але я не магу зрабіць выгляд, што мяне гэта не датычыцца, калі ў турме і пад ударамі дубінак ўжо пабывалі дзясяткі сяброў, калі дзяўчынкі з “хуткай” плачуць, таму што такіх зверстваў яшчэ ніколі не бачылі ў жыцці. Калі страшна выходзіць на вуліцу, але яшчэ страшней – не выйсці і сядзець дома”.

Кацярына Дубаневіч дадае: “Я зараз цалкам магу зразумець рабаўніка ў Калумбіі, які пагражаў мне нажом, але хацеў проста грошай і фотаапарат. Ён не ад добрага жыцця гэта робіць. Але я не магу зразумець супрацоўніка сілавых структур, які здзекуецца са свайго ж народа і пры гэтым бачыць, што гэта не злачынцы, а студэнты, маладыя людзі, бабулі і дзядулі, яго суседзі і сябры”.

“Як такая мадэль паводзінаў магла стаць нормай? – *задаецца пытаннем мотападарожніца.* – А тэлевізійшчыкі і дзяржаўныя журналісты? Кім выхаваны гэтыя людзі, што гатовы так бязбожна хлусіць кожны дзень, настройваючы людзей адзін супраць аднаго?

Мы вучыліся ў адных школах, універсітэтах, чыталі адны кнігі, у якіх дабро заўсёды перамагае зло, дзе гонар і сумленне – неадъемныя рысы характару годнага чалавека. Чаму ўсё пайшло не так? Як можна перавярнуць любое слова, дзеянне ў нахабную хлусню?

Я не буду прасіць прабачэння за тое, што зараз мае публікацыі будуць не толькі пра падарожжы. Я люблю ўвесь свет, маіх сяброў па ўсім зямным шары, веру ў дабрыню і шчырасць і каханне. Але цяпер мая родная краіна, мая сям’я і сябры напалоханы, знявечаны, але не зламаны. І мы верым, што выстаім супраць самавольства і несправядлівасці. А потым будуць займальныя падарожжы, апавяданні і зусім новае жыццё. Жыве Беларусь!”

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

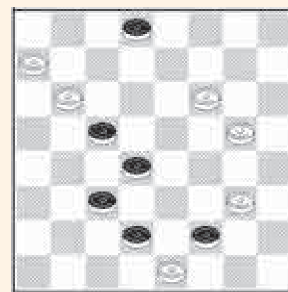
ШАШКІ

Бліц-конкурс

Прапануем узяць удзел у чарговым бліц-конкурсе. Знайдзіце выйгрыш за белых у наступных пазіцыях нашых пастаянных аўтараў.

Аўтар №№1–2 – **Анатоль Баланюк**.
№1 **Белыя**: e1, d2, f2, f4, a7 (5).
Чорныя: b2, b4, d6, h6, b8 (5).
№2 **Белыя**: e1, g1, d2, e3 (4).
Чорныя: a3, b4, h4 (3).
№№3–4 даслаў **Генадзь Андрэеў**.
№3 **Белыя**: c7, e3, e5, f6, g5 (5).
Чорныя: b4, c3, c5, d8, h8 (5).
№4 **Белыя**: простыя b6, c7, d2, d6, e3, f2, g5, g7, дамка g1 (9).
Чорныя: простыя a5, b2, b8, d8, e5, f8, h6, дамка f4, (8).
Аўтарства №5 належыць **Ншану Алывердзяну**.
Белыя: c1, e3, g3, b4, a5, g5, a7 (7).
Чорныя: b2, a3, c5, e5, d6, e7, g7, b8, f8 (9).

Наступныя праблемы армянскага кампазітара рашыце самастойна па-за конкурсам.

№6 (гл.дыяграму) **Белыя**: e1, g3, g5, b6, f6, a7 (6).
Чорныя: d2, f2, c3, d4, c5, d8 (6).
№7 **Белыя**: e1, f2, e3, f4, e5, d6 (6).
Чорныя: b4, g5, h6, d8, f8, h8 (6).

Вынікі чэмпіянату

Падведзены вынікі 3-га чэмпіянату свету па складанні эцюдаў у міжнародныя шашкі. Вынікі такія: 1-е месца – **Іаган Басціянет** (Галандыя); 2-е месца – **Міхаіл Цветаў** (Ізраіль); 3-е месца – **Аляксандр Маісееў** (ЗША). Лепшы вынік сярод беларускіх эцюдыстаў паказаў **Віктар Шульга** – у яго 9-е месца.

Міжнародныя кампазіцыі

На дыяграме неверагодная дамачная праблема **Аляксандра Маісеева**, якую ён даслаў на конкурс “Беларусь-2020”.

№8 **Белыя**: простыя 11, 19, 20, 24, 29, 30, 45, 49, дамкі 34, 47 (10).
Чорныя: простыя 15, 40, 44, дамкі 8, 16, 50 (6)
13(2**A**), 49-43, 13, 38, 34-43 x. **A**(19), 13(35**B**), 30(15x33**C**), 24 x. **B**(33), 24, 38, 40, 49 x. **C**(35x33), 24 x.
Чатыры (!) розныя замыканні чорных. Цудоўна!
№9 (**Генадзь Андрэеў) Белыя**: 13, 19, 21, 23, 30, 31, 32 (7).
Чорныя: 2, 8, 12, 17, 20, 24, 35, 40 (8).
18, 7, 2, 15, 6(45), 50 x.

Для самастойнага рашэння прапануем міжнародныя пазіцыі **Валерыя Кручкова**.
№10 **Белыя**: 18, 19, 24, 27, 28, 40, 50 (7).
Чорныя: 7, 9, 17, 35, 39, 41, 43 (7).
№11 **Белыя**: 11, 12, 13, 18, 31, 34, 43, 50 (8).
Чорныя: 1, 5, 10, 20, 25, 32, 39, 41 (8).
№12 **Белыя**: 18, 22, 23, 28, 29, 31, 37, 40, 42, 44, 46 (11).
Чорныя: 2, 8, 9, 11, 20, 21, 30, 32, 34, 36, 45 (11).

Супаставім рашэнні

“Народная Воля” за 30 чэрвеня 2020 года.
№1 – d6, d4(e5), g3(b6**A**), c1, e3x. **A**(d2), ab8,a7x.
№2 – d6, f6, b6, d4, e7, h4 x.
№3 – d2, h4, f6, d4, e7, g1x.
№4 – b4, c7(b6), c7, bc5, c5, g3, e7(e3), d8(d2), e7, e1x.
№5 – d6(ce5), d6, e3(g3), f8(g1), e3, h2, x.
Пераможцам стаў **Уладзімір Бандарык.**
№6 – c7, c7, g7, d8, c3x.
№7 – e7, e7, c3, c5, e1 x.
№8 – cd6(e7), d6(ee3), f4, f4x.

Дакладныя адказы даслалі: **Аляксандра Камінская** (Вілейка), **Юрый Голікаў** (Цвер, Расія), **Эдуард Дамброўскі, Віталь Варушыла, Іван Наўроцкі** (Мінск), **Уладзімір Бандарык** (в. Лугавая Слабада Мінскага раёна), **Уладзімір Валчкоў** (Маладзечна), **Леанід Жыхар, Фёдар Карпей** (Мядзел), **Ігар Ананіч, Павел Каролік** (Гродна), **Уладзімір Панько** (Камянец), **Сяргей Бурко** (Орша), **Анатолій Чумакоў** (Светлагорск), **Уладзімір Барысёнак** (Віцебская вобл.).

Дзякуем за лісты і спадзяёмся на вашу далейшую актыўнасць.

Свае лісты дасылайце на адрас: ***220030 Мінск, вул. Энгельса, 34а, “Шашкі”*** або на электронны адрас рэдакцыі: ***shulga.checkers@gmail.com***.

Віктар ШУЛЬГА, міжнародны майстар спорту.

МАЗАІКА

На чатыры гады…

*Беларускую штурхальніцу ядра **Вікторыю Колб** дыскваліфікавалі на 4 гады за ўжыванне допінгу.*

У пробе 26-гадовай спартсменкі выявілі лігандрол. Як паведамляе Нацыянальнае антыдопінгавае агенцтва, ануляваны ўсе вынікі, паказаныя Колб з 21 лютага бягучага года. Тэрмін дыскваліфікацыі скончыцца напрыканцы сакавіка 2024 года.

Вікторыя Колб адзначылася перамогай на маладзёжным чэмпіянаце Еўропы ў 2015 годзе.

Без фанатаў

Футбольныя фанаты салігорскага “Шахцёра” выступілі з заявай: яны спыняюць актыўную падтрымку каманды на стадыёнах.

Прыхільнікі “Шахцёра” заявілі, што занепакоены сітуацыяй у краіне. Іх турбуе, што за смерці і збіццё людзей ніхто не нясе адказнасці, суды плююць на Канстытуцыю і законы, а чалавечае жыццё абясцэньваецца. Таму фанаты спыняюць актыўную падтрымку каманды.

Адрас рэдакцыі: 220030 Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: тэл./факс (017) 328-68-71.
Рэкламны аддзел (017) 328-66-09.
nvonlineinfo@gmail.com
http://www.nv-online.info
Падпісныя індэксы:
63222 – для індывідуальных падпісчыкаў,
632222 – для прадпрыемстваў і арганізацый.

Заснавальнік, выдавец і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ

Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Отпечатано в АО «Прайм Принт Москва», 141707,МО, г.Долгопрудный, Лихачевский пр-д, 5В. Падпісана ў друк 17.09.2020 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 22 040 экз. Заказ № 2443.